

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egy évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben kávéval kezdve:
 Egy évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egy évre — 26 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 keddnap utáni napok kivételével
 Üzleti és kiadónálban:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kórtárcát visszaküldi
 vagy megfizetésre nem vállalkozik.
 Hirdetések és hirdetések a
 kiadónálban intézendők.
 Helyes cím: *Ura S. Páter.*

NAGYVÁRAD, június 10.

Miért bukik Széll Kálmán?

(—a.) Tegnap, fentartással közölt hí-
 rünk után ez ideig még nem kaptunk
 újabbat Széll lemondásáról, de a kibon-
 takozást politikai körökben nem tudják
 elképzelni Széll lemondása nélkül s így
 az, ha eddig még nem is történt meg,
 legközelebb meg fog történni. Egy hétnél
 nem tarthat tovább a válság, mert az
 ujonczozást nem lehet tovább halasztani.
 A legutolsó, immár negyedizben kitűzött
 terminusban pedig csak akkor lehet meg-
 tartani az ujonczozást, ha július elején
 végérvényes rendeletet kapnak a közigaz-
 gatási hatóságok.

Mindez azonban Széll lemondásának
 külsőségeit világítja meg. De nem ad
 elfogadható magyarázatot arra a főkér-
 désre: miért kell tulajdonképpen mennie
 Széllnek?

Mert ha a katonai javaslatokat vissza
 nem vonhatja a kormány s ha a had-
 seregbe vonatkozó nemzeti követelmé-
 nyeket nem teljesítheti, — akkor Széll
 lemondása nem oldja meg a válságot.
 Akkor teljesen irrevelans dolog, hogy
 Széll marad-e a miniszterelnöki székben,
 vagy más ül abba, akár Lukács, akár
 Csáky, akár Andrássy vagy akár Tisza
 István gróf.

De a szabadelvű pártnak egy jelen-
 tékeny részére éppen ez a személyi kér-
 dés a fő. Erre vall a folytonos torzsal-
 kodás, mely a pártban minden kérdésnél
 felüli a fejt.

Mióta a katonai javaslatok vannak
 napirenden, legalább ötször ütött ki válság
 a pártban, melyet csak Széll és Apponyi
 ügyessége és sokszor önfeláldozó lemondá-
 sa tudott elhárítani. Mikor a Neue
 Freie Presse-ben megjelent Singer indi-
 skrecziója folytán Apponyi memorandum,
 teljes erővel tört ki a vihar, melyet a
 pártgyűlésen is csak az a körülmény
 tudott elhárítani, hogy Széll a kormány
 nevében magáévá tette Apponyiék köve-
 teléseit s azok megvalósítását megígérte.
 Ez komoly válság volt elvi kérdések
 miatt.

Azóta azonban személyi kérdések
 miatt is komoly veszedelem támadt nem
 egyszer, — elég legyen utalni a jegyző-
 választásra és a mostani székely képvil-
 selők mozgalmára, melynek ugyan nem
 személyi kérdés az oka, hanem tiszteletre-
 méltó hazabeszélés, mely ilyenkor, mikor
 a Ház feloszlásáról beszélnek, érthető
 és méltányolható.

A pártnak igazi baját Feilitsch fellé-
 pése tárta fel, melyhez most érdekes il-
 lusztrációt fűz a Bródi lapja a Jövendő,
 mely mindjárt az ex-lex beköszöntése
 után »Az ex-lex igazi oka« című cik-
 kében megdöbbenő cinizmussal vallja
 be, hogy azért nem maradhat Széll a
 kormányon, mert nem kell a pártnak az
 általa inaugurált új rendszer, nem szere-
 tik annak a tiszta levegőjét, megunták a
 négy esztendeje tartó börtölést; vágyód-
 nak ismét Egyiptom husos fazekai után.

Ime egy kis izelítő ebből a jellemző
 vallomásból:

A mi igazi bajunk, állapotunknak *igazi*
tülka élő-zóval s ország világ előtt *elmond-*

hatatlan; valamikor a történet megírja majd
 rólunk. Igen, igen az a *tiszta kép* politikája,
 melyre oly büszkék vagyunk, melyet Széll dia-
 dalra vitt, mert nincs az az anyaszülte ember, aki
 nyíltan be merné vallani, hogy neki *nem kell*
az erkölcs és a tisztaság.

A koronázás után vagy tíz évig Magyar-
 országon élvezet volt élni, mert ha az *állam*
szegény volt is, az embernek bőven juttatott
 mint állam, szükséges befektetések formájában,
 vasutépítéssel, *gründolásokkal*, melyek a husz
 éves elnyomás után úgy felfrissítették az or-
 szágot, mint a májusi eső az aszu földet — s
juttatott mint kormány az egyeseknek.

De később Tisza után az állam mind ri-
 degebb lett az ország iránt s ez a ridegség el-
 viselhetetlen lett volna, ha *kéz alatt a korrup-*
ció nem teszi jóvá, az ország börtölt, de leg-
 alább egyesek és az egyesek megtudtak élni.
 Most azonban ránk köszöntött a *tiszta kéz po-*
litikája, ami azt jelenti, hogy az állam adóba
 beszedi mindenünket, de *semmit sem ad vissza*
belőle, sem hivatalból sem kéz alatt, ami —
 olyan szegény országban, mint a miénk, ahol
 ami kevés vagyon van, néhány kézben és zseb-
 ben cetrálizálódik — és csak éppen a nem-
 zelfenntartónak nevezett középosztály teljesen
 vagyontalan s a megélésre semmi egyéb mód-
 jai nincsenek, mint amiket az állam adhat, —
 egyet jelent az ország kiméletlen és kegyetlen
 kibörtölésével, kiuzsorázásával, s egyben,
 finanszpolitikai szempontból rablógazdasággal. Ez
 a befektetések híján koldus ország, s ezek a
 felső segítség híján koldus emberek, hogy ra-
 jongjanak a jogért, törvényért és igazságért,
 mely *nem hoz semmit a konyhára* s a dua-
 lizmusért, mely a párnát is ki veszi a fe-
 jük alól.

Mit törődjenek olyan kormányval, mely

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A Szeniczei gyerekek.

II.

Írta: Mányiné-Prigl Olga.

A mezőket végig belepte a lilaszín kökő-
 csin virág. A tarlón imitt-amott egypár ha-
 lovány, késői pipacs is fölbujt a buzával le-
 kaszált árván maradt törzsből, hosszú, vékony
 száron. Sápadt szirmai keresik a jótévő me-
 legget, sűtkéreznek a napon, mint a jó öreg fa-
 lusi asszonyok, a kik így langyos őszi dél-
 utánokon kiülnek a ház előtti vályog-padrára
 egy kis melegért s csak néznek, néznek a
 sugár után.

Bent a faluban ilyenkor őszzel kezdődik
 az élet. A gazdagabbja beköltözik a tanyák-
 ról, a hova a nagy munka idején kihurcol-

kodott, az asszonyok takarítják a ház környé-
 két, még mielőtt beállanak a nagy őszi esők.
 A virágos kis korlátok mögött simára féssült
 fekete fejek kandikálnak ki, kezükben vászon
 és sok színes pamut. Ezek férjhez mennek az
 őszzel és a kelengyébe varrják a rózsás ta-
 karókat, ételhordó kendőket. A gödrökben se-
 lakik már kint seki. Petykók is beköltöztek.
 Faluszélen váltott az apjuk egy kis kunyhót,
 abból fizetgetik, a mit az asszony a mozás-
 sal, vasalással keres. Abból járatták iskolába
 is a Peti gyereket. Az őszzel adták fel elő-
 szőr, pedig már elmúlt tíz esztendőse, — de
 most is csak azért, mert már nem szabadul-
 hattak a törvénytől. A faluba nem lehet úgy
 elbujni, mint a gödrök között. De Petykó nem
 nagyon állja a szűk, poros iskolát, a csendben
 való ülést, az árulkodó gyerekeket. A szabad
 pusztán jár a gondolatja s akkor boldog, ha
 kiszökhetik. Olvasni, írni megtanult már régen
 a Szeniczei urfiak elhasznált képes könyveiből,

számolni is tud fejből úgy, hogy be nem csapja
 a zsidó. Egyébre a jó Isten tanította odakint
 a mezőn, meg az édes anyja. Tudja, hogy fű,
 fa, virág, ember, — mind Isten teremtése. A
 víz, a felhő, a csillag, a legelésző kis borjúk
 is, mind, mind... Hogy a jó Isten odafönt
 lakik tul a napon, tul az ezer fényes csilla-
 gon, de az ő országát még meg nem láthatta
 földi szemével a földi ember, olyan nagy ott
 a fényesség. A virágoknak csillagszemük van,
 mindenikben egy angyal lakik, a kik szüntel-
 len muzsikálnak és csöngtetnek odafönt, na-
 gyon finom ezüst csöngettyükkel. Az angya-
 lok olyanok, mint Szeniczei Margitka fehér
 ruhában.

Petykó husan gondol vissza a nyári szép
 időkre. El-elkóvályog a Körösparton, s nézi
 a vizet. A színe is más, sötét, haragos zöld
 s reggelenként nedves pára ül fölötte. A fák
 levele tarka s csak hull, hull egyre, mintha a
 könnyük hullna.

FÁBRY TESTVÉREK nagyáruháza

Nagyváradon, Fő-utca. Telefon 76.

Ujjonnan berendezett rőfös és rövidáru osztálya!

Csakis különleges új minták,

miután e cikkek ez évben ujjonnan lettek berendezve.

Varrónőknek külön kedvezmény! Keresztény üzlet!

Női ruháknak és blousoknak *meglepő szép új mintájú finom francia creto-*
nok, zephírek, delainok, batiztok, ajour és pettyes batiztok, nyári pique
kelmék, női fehér és színes batizt ingek, háló kabátok, corsellák, fekete és
színes kötények, selyem, delain, cashmir és mosó fejrevaló kendők, schiffonok,
vásznak, belésárúk, csipkék, szalagok, D. M. C. himző, horgoló és kötő pamu-
tok, selymek, ezernák, gombok, tűárak s mindennemű rövidárúk teljes választékban és
feltűnő olcsón. Bycikli és torna ingek, derék-övek, sapkák, Kneip-czipők, kez-
tyűk, harisnyák s még több száz-féle cikkek mesés olcsón adatnak el.

pénz helyett rendezett államháztartást ad nekik?

Ez a megdöbbentő vallomás adja nyitját a szabadelvűpárt forrongásának s egyúttal a küszöbön álló kormányváltásnak.

Az ellenzék öt hónapos küzdelme csak kedvező alkalom a szabadelvűpárt régi elemeinek, kik szeretnének megszabadulni Széll tiszta kezű kormányzásától.

Ebből azt is megértjük, miért türnek el Apponyiék annyi megaláztatást, miért nem sietnek megtenni Feilitschéknak és Kubinyiéknak azt a szivességet, hogy kísérteljenek a szabadelvű párt nyitott kapuin.

Amint Széll és Apponyi kiteszik lábukat a Lloyd-klubb helyiségeiből, megint visszatér oda a régi szellem.

Kár, hogy az ellenzék csak az ő elveire tekint és nem gondol arra mi lesz a következménye az ő küzdelmének.

A politikai harcztérről.

Minden egyes zugban rebesgetnek, biztosat azonban senki se tud. Tudósítónknak ma egyes politikusok következő *hihetetlen* hírt adták tudtára.

Bécsben a király hajlandó lenne a kért engedményeket megadni, azonban a katonai körök és több főherceg egy tanácskozáson abban állapodtak meg, hogy a monarchia és a katonai szempontokból a magyar szempontok érvényesítését nem lehet megengedni.

Ugyanezen az értekezleten a két éves katonai szolgálat is foglalkoztatta a katonai közőket és tervezik, hogy ha a javaslat életbe lépne, egy a katonai létszámot 79,000 emberrel emelnék.

Mezőturi deputáció a házelnöknél.

Mezőtúr 700 tagu deputációja tisztelettel tegnap *Tóth* János, a kerület képviselőjének és számos függetlenségi képviselő vezetésével a házelnöknél és *Tóth* János hosszabb beszéd-

Petykó gondol egyet s fölcsuszlik egy magas jegenyére. Olyan kicsi odafent a hegyén, mintha csak valami kis szürke madár volna. Néz, néz a Szeniczei kastély felé, a honnan ugyan elmaradtak a gyerekek. Felé se járnak a kis háznak, a mit együtt építettek s a mihez Peti hordta, lopkodta össze a mustarvályogot a gödrökből. Micsoda gyönyörű kis ház volt pedig! — Volt annak teteje is, kéménye is és belől színes papirosokkal volt kiragasztva. Az egyik oldalában az „elevenre” kivágott oroszánok és tigrisek laktak, a másik oldala a Giczáé volt, a ki kihozta oda a legkedvesebb babáját. Petykó mindennap gondosan átvizsgálja, nem történt-e valami baj, nem kell-e reperálni valamit? — Kimegy a legnagyobb esőbe is s összegubbaszkodva órákig elül a jegenyefa hegyében. De a Szeniczei gyerekeket csak nem látja sehol sem. Egy pápaszemes okos ur jött le hozzájuk Pestről, beszélgették a cselédek, az nem hagyja őket annyit futkározni. A legnagyobbik, a Gazsi urfi, beteg is lett már egyszer belé és meg is van sáppadva mindnyája a sok tanulástól. Mar-

ben átcyujtotta a kerület feliratát a katonai javaslatok ellen, egyúttal határtalan tiszteletöknek adtak kifejezést az elnök pártatlansága irányában, a ki a mostani nehéz körülmények között oly éber figyelemmel vezeti a ház tanácskozásait.

Apponyi Albert meleg érdeklődéssel átvette a kerület feliratát és azt a ház elé fogja terjeszteni. Beszédében kérte a küldöttséget, hogy miután akaratakat most már a népképviselőt illetékes lényezővel tudatták, annak hozandó alkotmányos megállapodásaiba nyugodjanak bele.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 10.

Elnök: Apponyi Albert gróf.

Az irományok előterjesztése után

Gajáry Géza: Napirend előtt szólal fel. A lapok szerint *Holló Lajos* oly megjegyzést tett reá, ami nincs meg a naplóban. Fölszólítja *Hollót*, hogy mondotta-e ezt: *Gajáry* a főispánt denuncziálta. Kéri *Hollót*, fenntartja-e ezt az utalatos kifejezést? (*Zaj.*)

Polonyi Géza: Tudomásul vettük, hogy ily kérdésben is lehet napirend előtt felszólalni. (*Zaj.*)

Elnök (csenget): A mostani felszólalásban az elnökség eljárásának némi megtámadtatása is foglaltatik. A Ház egyik oldaláról sem mondhatják, hogy az elnökség ne járt volna el liberális napirend előtti felszólalások megengedésében. *Gajáry* felszólalását pusztán személyes kérdés czimén engedte meg. (*Zajos helyeslés.*)

Olay Lajos: Igaza van az elnöknek.

A székely vasutak.

Vertán Endre: Nem tartja elegendőnek, ha a székelyeknek egy pár tyukot és egy kormánybiztost adnak. A kormány nem törődik *Torda-Aranyos* megye ügyeivel. Mikor a millennium idejében ezer iskolát alapítottak, éppen *Torda vármegyének* jutott legkevesebb, holott ott volna a legnagyobb szükség a magyar kultúra terjesztésére. Panaszolja ezután azt is, hogy a megye székhelyét kivették a forgalomból. A székelyeket kiszolgáltatják a románoknak, mert elzárják őket a magyarságtól.

Sebess Dénes: Tökéletesen így van.

Vertán Endre: Hogy virágozzon fel akkor iparuk és kereskedelmük, ha nincs vasutjuk, amely szállítaná azt. A miniszter váltsa be ígéretét. (*Zajos helyeslés a szélsőbalon.*)

Bedő Albert: A szabadelvűpárti székely képviselők nevében kijelenti, hogy megbiznak a kormány intézkedéseiben, amely a székelyek iránt mindig a legnagyobb szeretettel viselkedett. (*Zajos ellentmondások a szélsőbalról.*) A székelyeknek egyik életkérdésük a vasutak kiépítése.

Sebess Dénes: Nohát!

Bedő Albert: A kérdést azonban egy interpelláció keretében nem lehet elintézni és ezért tudomásul veszi a miniszter válaszát. (*Zajos ellentmondás a szélsőbalról.*)

Makkay Zsigmond: Ez a székely becsület?

Bedő Albert: Urmánczy kivételével, összes székelyföldi képviselőtársai nevében kijelenti, hogy a miniszter válaszában elfogadása nem jelenti azt, hogy a vasut kérdésében ne foglaljanak állást. Egyelőre annyit jelentenek ki, hogy a fölvetett összeget *kevéseknek* tartják. (*Helyeslés a jobboldalon. Zajos ellentmondások a szélsőbalon.*) Majd a katonai vita után, a beruházási tárgyalásoknál fognak erről nyilatkozni. (*Helyeslés jobbról. Zaj a szélsőbalon.*)

Makkay Zsigmond: Ez a székely becsület?

Lukács László pénzügyminiszter: Tegnap kifejtette, hogy egészen más dolog tudomásul venni az interpellációra adott választ és más dolog miként vélekedni a beruházási törvényjavaslatról. Már pedig ha valamelyik képviselőnek kifogása van a beruházási javaslat valamely pontja iránt, azt annak idején, mikor a javaslat napirendre kitűzték, megteheti. A kormány rajta van, hogy a székely vasutak kiépíttessenek. Kéri válaszában tudomásul vételét. (*Helyeslés jobbról.*)

Polonyi Géza: Egy precedens nélkül álló esettel állunk szemben. Nem tudom, a házszabályok melyik szakasza vág ide.

Apponyi Albert: 232. §.

Polonyi Géza: Sohasem történt még, hogy valaki szavazás előtt indokolja társai nevében, miként fognak szavazni, sohasem történt még, hogy miniszter megfejelje napirend előtt tegnap interpellációját. (Ugy van! a szélsőbalon.) A pénzügyminiszter mai felszólalásából az tűnik ki, hogy megbánta tegnapi könnyelmű kijelentését.

Elnök (csenget): Szavam van a képviselő urhoz. Én a házszabályokhoz engedtem szólani. Tessék tartózkodni politikai fejtegetésektől.

— Czigány leszel fiam, igazi czigány! — mondta büszkén. — Rác Miskához adlak iskolába . . .

November végén volt már, de valahogy, mint a haldokló az utolsó napjaiban, — neki- virult az idő. A nap melegen sütött, a kis piros bogarak kiültek a kerítések oldalára, a c-upasz fákön tánczolt örömeiben a még ott maradt néhány levél. A Peti gyereket is elfogta megint barangoló kedve. A dohos szobában elernyedő tagjait friss vér öntötte el, hosszú, mély lélegzetet szedett és valami kinagyarázhatatlan vágytól tűze nyargalni kezdett végig a gyepen. Kipirult arcczal, ragyogó szemekkel kuszott fel a jegenyé lezetejére, olyan fűgén, mint egy mókus. A kastély felé nézett, mint rendszeren s most az egyszer nem hiába. Látta, a kocsis és a mindenes kihozták a szép új hintót. Vezetgetik, szerszámazzák a lovakat. Ragyog a szép ezüst szerszám, aztán odakanyarodik a kocsis a lépcsős feljáró elé.

Petykó a szeme fölé emeli a kezét, hogy jobban láthasson. Tudta, hogy a gyerekek csak maguk vannak odahaza, a pápaszemes urral és

Első nagyváradai műkelmefestő, plisszérozó, és vegyészeti ruhatisztító intézet.

Mély tisztelettel hozom a n. é. közönség szives tudomására, miszerint a 11 év óta fennálló, saját vezetésem alatt levő **Első nagyváradai műkelmefestő, plisszérozó, vegyészeti ruhatisztító intézetemet** (fő-üzlet: **Körözs-u. 1. szám**) tetemesen megnagyobbítottam s a mai kor igényeinek teljesen megfelelően rendeztem be. —

Festek, plisszérozok és tisztítok bármilyen disszellátott munkákat, színházi, katonai, egyházi ruhákat, mindenféle szőrméket, tollakat és csipkefüggönyöket. Különféle arany, ezüst vagy bármilyen díszszel ellátott tárgyakat a legkifűnőbbben egészen tisztítok. — **Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.** — A n. é. közönség szives pártfogását kérve, tisztelettel

Szabó László

műkelmefestő és vegyészeti ruhatisztító
Nagyvárad, Körözs-utca 1. szám.

Fiók-üzlet: Fű-utca, Színház-bazár.
Dolgozó-telep: Pecze-utca 170. (Saját ház).

Felkiáltások a szélsőbalon: Szavazatát indokolja.

Polonyi Géza: A székely vasutak ügyét napirendre kéri kitűzni a legközelebbi időben. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök: Bedő Albertnek ép olyan joga adta meg a szólásjogot, mint Vertán Endrének. A pénzügyminiszter pedig törvényes jogánál szólalt fel, melyet az elnökség tőle meg nem vonhat.

Polonyi Géza: Urmánczy szólhat-e, erre kérünk választ.

Elnök: Ne tessék az elnököt dirigálni! (Helyeslés a jobboldalon. Zaj a szélsőbalon.)

Hentaller Lajos: Pedig ráférne sokszor. (Zaj jobbról.)

Elnök (csenget): Ha azonban valaki gyvendé, hogy a pénzügyminiszter szavai eltértek a tegnapi választól, úgy Urmánczy képviselő urnak joga van felszólalni.

Polonyi Géza: Nohát! Csak ezt akaruk tudni!

Elnök: Hárszabálysértést nem lát. Kérdi Urmánczyt, óhajt-e nyilatkozni?

Urmánczy Nándor: Nem kíván. (Zajos kiáltások a jobboldalon: Na ugye, nem kíván! Felültetek! Nagy zaj a szélsőbalon. Ellentmondások.)

Polonyi Géza: Ez is nyereség, hogy nem kíván nyilatkozni. (Zaj).

Lengyel Zoltán: A hárszabályok kijátszásának tartja azt, hogy a napirend előtti felszólalások az irományok benyújtása után történnek. (Zaj jobbról.)

Elnök: Sokkal régebben tagja a parlamentnek, mint a felszólaló képviselő és szintén állítja, hogy a hárszabályok se kijátszva, se megsértve nem lettek. (Zajos helyeslés jobbról.)

Lengyel Zoltán: Személyes kérdésben felszólalva, fenntartja álláspontját.

Vertán Endre: Kijelenti, hogy amidőn ő bejelentette napirend előtti felszólalását, az elnöknek aggályai voltak iránta, ezért aztán az interpellációs könyvbe jegyezte be azt. Később tudatta az elnök vele, hogy Bedő Albertnek adott jogot a felszólalásra (Mozgás a szélsőbalon) s így neki is megadja. (Zaj a szélsőbalon.)

Kubik Béla: No tessék!

Felolvassák az interpellációs könyveket. Eszerint 3 interpelláció van bejegyezve.

Elnök: Jelenti, hogy a pénzügyminiszter ma kíván válaszolni Kecskeméthy interpellációjára. Most következik a névszerinti szavazás a pénzügyminiszter válasza felett.

Polonyi Géza: Szót kér.

Elnök: Még nem fejeztem be. A szavazás az »I« betűnél kezdődik.

Polonyi Géza: A kérdés felleveséhez kér szót. Már másodszer jut abba a helyzetbe, hogy 1—1 közbeszólása alkalmat adott az elnöknek hosszabb kijelentésre. Nagyon szép a tuloldalnak zajos tüntetése, csak tartós is legyen ám.

Vérsi József: Semmi köze hozzá!

Polonyi Géza: A pénzügyminiszter mai beszédét is mintegy válasznak lehet tekinteni. Az már most a kérdés, melyik válaszra szavazunk, tegnapira, vagy ma.

Rakovszky István: Nem ért egyet Polonyival. Helyesli az elnök intézkedését. (Zajos ellentmondások a szélsőbalon.)

Kubik Béla: Polonyinak van igaza és nem Rakovszkynak. A kérdés felleveséhez névszerinti szavazást kérnek, ha a kérdés nem úgy lesz feltéve, ahogy a függetlenségi párt gondolja vagyis nem lesz világos, hogy a pénzügyminiszter melyik válaszára szavazzanak. (Helyeslés a szélsőbalon. Zaj a jobboldalon.)

Elnök: A kérdést így tette fel: Tudomásul veszi-e a Ház a pénzügyminiszter választ? Polonyi azonban a kérdés feltételére következő indítványt tette: Tudomásul veszi-e a Ház a pénzügyminiszter tegnapi választ? Erre névszerinti szavazást kértek. Nos, hát a kérdés fellevesére elfogadja Polonyi indítványát. (Hosszas, percekig tartó éljenzés és taps a szélsőbalon.)

Polonyi Géza: No székely képviselő urak, hogy szavazunk most?

Elnök: A szavazás az »I« betűnél kezdődik. Előbb az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet.

Szünet után

Elnök: Jelenti, hogy a pénzügyminiszter választát 143 szóval 63 ellenében tudomásul vették.

A sóhivatalok beszüntetése.

A szavazás után **Lukács László** pénzügyminiszter válaszolt Kecskeméthynek a sóhivatal beszüntetése tárgyában hozzáintézett interpellációjára. Kijelenti, hogy a törvény felhatalmazást ad a pénzügyminiszternek a sóhivatalok beszüntetésére s arra, hogy egyes megbízható cégeknek hitelt nyújtson. Monopólról nem lehet szó. (Oriási zaj. Balról: Panama! Mutassa meg a szerződést. Lássuk az iratokat.)

Rakovszky István és Beöthy Akos parlamenti bizottság kiküldetését kéri. (Zaj.)

Lukács László: téves Kecskeméthynek

azon állítása, hogy az országban 18 millió métermázs sőt eladnak, hisz akkor mindenki annyi sőt fogyasztana el, mint egy felnőtt marha. (Derűtség.) Az interpelláció tévedés, valótlan dolgokat emlit. Máskor jobb információkat szerezzen. (Zaj, közbekiáltások: Panama! Kérjük a szerződést!)

Az agrár törekvések jövője.

Bernát István.

(Vége.)

Az élet ereje megóvta az európai társadalmakat attól, hogy ez uton tovább haladjanak. Az utóbbi években azok is, akik csak a szembeütköző események erejével győzhetők meg, a közgazdasági téren, egy szerfelett örvendetes **újajáulésnak** tanui.

A régi öszö és tév s felfogás helyébe a tisztább, nemesebb s a nemzeti érdekek inkább megfelelő törekvések lépnek. Az **erkölcsi elvek** követelik maguknak azt, hogy a **társadalmak gazdasági rendje szerintük igazodjék**. Egy új, a réginél nem kevésbé becses **renaissance** ez, amelynek még csak első idejét éljük, amelyről azonban már ez ideig is látjuk, hogy uraini fogja mielőbb az egész művelt világot. Arról van szó, hogy az agrár törekvések segítségével igazán és valóban biztosítsuk a szabadságot s az erkölcsi rugókat méltányolva igazi tartalmat öntünk a testvériség jelszáába. Meg kell döntenünk azt a felfogást is, mintha a **pénz uralma** a gazdasági fejlődés legfőbb foka lenne. Azért, mert sok esetben az utolsó, amennyiben utána a bukás következik, nem szabad és nem lehet azt mondani, hogy a legfelsőbb is. Nem szabad elismernünk, hogy a pénz és pénzes osztályok érdekei legyenek egyedül döntők, mert ez az állapot rövid és buja virágzás után a bukáshoz vezet.

Egymásután ébredtek ennek tudatára az egyes országok. Angliában Winchelsea lord veszi kezébe a zászlót, Franciaországban Meline, Kergall és társai. Megszületik a német gazdák szövetsége. Dánia, Orosz- és Olaszországból hasonló hangok emelkednek. Követelik, sőt legtöbb helyütt keresztül is viszik az agrár vámokat, rendezik a földbirtok hiteltét, elterjednek a szövetkezetek, leszállítják a föld adóját és kezdik megteremteni azt a szervezetet, mely a földbirtoknak visszaadhatja az elveszett stabilitást és szabadságot. A bürzék erős és nem szűnő megtámadások tárgya.

az új kisasszonyokkal. Az apjok, anyjok elutazott tegnap valahová.

Csakugyan, jöttek is már. Elő a kisasszony Giczával. — óh hogy dobogott annak a szegény, bolondos cigánygyerekek a szíve! — utána a pápaszemes ur a két kisebbik fiúval. Gazsi nem volt köztük, bizonyosan büntetésből hagyták otthon.

Petykó lélegzefojtva várta, ha erre kanyarodna a kocsis, — de elkerült a másik oldalra, e helyett három furcsa, rongyos emberbukkant föl az egyik kubikgödörből. Beszélgettek, tanakodtak, járt a kezök, mint a kinek nagyon fontos dolga lehet egymással. Peti éles fülét megkapta a szó: kastély! — Mi közük ezeknek a kastélyhoz? Összehúzódva lapult meg a gallyak között. A három csavargó ép a fa alatt állott meg.

— Az öreg madarak nincsenek itthon, — mondta az egyik.

— Az a szerencse, — veti közbe egy másik, csunya, medveformájú ember, a kinek a szemöldöke benőtte apró, vakondok szemét, — cseléddel könnyen eibánik az ember, nem a

magát őrizi. De meg zajt különben se csapunk, Mihók érti a mesterségét. A kulcsokon kívül szerszámot is hoz magával és az ur szobája, a hol a vasszekrény van, ugyis a szabadba nyílik.

— De keresztvas is van rajta és az zajt csinál...

— Aki a neszre felébred, az halál fia, — mondta a szúrós szemöldökű és megfenyegette a kastélyt. A nagyapát egy Szenicezi lőtte le, ne adjon neki az Isten nyugodalmat a korporsójában...

— Csakolyan gazember volt az is, mint te, — mondta az, a ki a kulcsokat válogatta.

— Ha gazember volt is, de nekem nagyapám volt! — és a nagyanyám, a ki híres ráolvasó boszorkány hírében állott, meg is átkozta érte a büszke kutyát! Minden esztendőben feljár azon az éjszakán. Ha jól tudom, ilyen őszszel volt épen...

Kulcsok, reszelők, egy hegyes kés és két töltött revolver, — lettek megint gondosan begyömöszölve a tarisznyába. Itt a szabad téren azonban még sem látták magukat biztonságban,

hát lebujtak megint a gödrökbe. Lehasaltak a nedves földre.

— Ejjfélig alhatunk, a dolog bizonyos, — mondta a szúrós szemöldökű.

Petykó szivdobogva, villámsebessen kúszott le a fáról. Meglapulva, mint a nyul, futott végig a tarlón a kastély felé s a hátsó végén beugrott a sűrű galagonyakerítés között a kertbe. Idegesen kutatva nézett fel az ablakokra. Gazsi hátra fordulva olvasgatott valamit. Petykó egy kavicsot dobott fel. A zajra megfordult Gazsi.

— Petykó, kedves Petykó! mit keresel itt? — kiabált örvendezve.

— Gyere ki egy pillanatra! — könyörgött Petykó.

Gazsinak semmi se volt a magas ablakon keresztül mászni. Elbujtak a kert végébe s elfojtott hangon, dobogó szívvvel suttogtak sokáig.

Gazsi egyedül tért vissza, komoly, sápadt arczzal. Fölment az édesapja szobájába s az íróasztalból kihozta annak a szobának a kulcsát, a mely a kápolna mellé volt építve s a mely tele volt minden, a családi czeremóniákhoz szükséges dolgokkal. A két fiu bement s

CZILLÉR IMRE

vászon, asztalneműek, uri és női divatárak NAGYÁRUHÁZA

NAGYVÁRAD,

Fő-üzlet: Fő-utca, Orsolya-zárdával szemben. Fiók-üzlet: Szent László-tér.

ajánlja női mosó divatszövetek, kalapok, keztyűk és napernyők legkiválóbb újdonságait.

Legnagyobb választék **Rövidárak, DMC kötőfonalok, kézimunka** és hozzávalókban.

Legjobb fegyház-kötésű **harisnyák** és **tornaingek** nagy raktára.

Hauschild fonalból kötött Patent gyermek harisnya gyémánt fekete színben:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10-12	ves
46	50	54	60	66	74	80	86	92	1. — 1.10	fillér, párja

Ausztriában jóformán egyetlen ember, Simitsch lovag erélyének és nem lankadó, csaknem fanatikus munkájának sikerül fölébreszteni az agráröntudatot és eredményes munkára bírni előbb tétlen és közömbös, sőt egymással szemben álló rétegeket.

Kifejlődik az agrármozgalom minálunk is. A sajtó nagyrészenek támadásai mellett a rágalmak által meg nem rettentő, a gyanúsítások által vissza nem riasztott csoport munkája elég arra, hogy az új eszméknek utat törjön, hogy megnyerje a lelkesebbeket s maga részére bírja a habzókat is. A legelső között, kik ez eszméket hangoztatták s a magyar földek érdekében lánzsát törtek, kötelességem e helyen kiemelni Simonyi Ivánt.

A harc nem volt könnyű. Eleinte nem is lehetett sok sikert remélni. A bajok azonban folyton szaporodtak, a középbirtokosság mindjobban pusztult, a kivándorlás árja mindinkább nőtt. A fejlődés hégzagait tagadni s irányának nem egy tekintetben helytelen voltát föl nem ismerni lehetetlenné vált.

Előadásom kezdetén utaltam arra, hogy a római császárság első évei és a mostani állapotok között, milyen sok a hasonlóság. Ehhez hozzá kell tenni még egyet, tudniillik azt, hogy a hírneves római jogászok éppen a császárság idejében fogadták el azt a felfogást, hogy a föld csak olyan, mint a többi ingó árucikk, a melyhez semmi erkölcsi kötelesség nem tapad, a melynek forgalmát a fejlődés érdekében korlátozni nem szabad. Ugyanez a felfogás lépett előtérbe Európában a 19-ik században és mi agráriusok arra törekszünk, hogy visszatartsuk a nemzeteket attól, hogy azon a pályán előre menjenek, a melyet nekik ez a felfogás kijelöl. Azt akarjuk, hogy a gazdasági emelkedés és az erkölcsi erők összehangolása biztosítsák. A nemzetek ébredő öntudata talán lehetővé fogja ezt tenni. A régi elv uralmának köszönhetjük azt a tömeges deposszedációt, mely Európaszerte folyik, de talán sehol sem olyan ijesztő arányokban, mint minálunk. Míg ugyanis 1875-ben végrehajtás miatt nálunk 9606 birtok cserélt gazdát, az 1896—900. évek átlaga 18,220-at, 1901-ben pedig 19932-t mutat a hivatalos statisztika. Az összes birtokváltozások száma 1891-ben 394,699, ezek értéke 600 millió K., 1901-ben 549,431, ezek értéke 824 millió K. Mielőtt kérdehetjük, kell-e ezekhez a számokhoz kommentár?

Azok az érvek, melyek az új irányu politika életbeléptetését követelik, körülbelül a következőkben foglalhatók össze: Az új rend

az ajtót magukra zárták. A nagy fali szekrényből Gazsi előszedte az ezüst sujtásos, halálfejes draperiákat, a tollas forrókat, a miket a gyászheroldok szoktak viselni a családi temetéseken. Petykó mellé adott két megbízható férfiscselédet s ő maga az ablakon keresztül visszazökötött a szobába, hogy minden feltűnést elkerüljön.

Alig csukta be az ablakot, begördült a hintó a gyerekekkel. Este megvacsoráztak s idejekorán lefeküdtek mindnyájan. Gazsi alig várta, hogy elcsöndesedjen a ház. Szekrényéből előre kivett két nagy lepedőt, pár darab krétát, szénplajbászt s egy skatulya gyujtót. Szobáját kívülől bezárva, lábujjhegyen surrant ki a kertbe.

Tíz óra felé járt az idő, éjfél még volt elég idejük. A béresek arcját bekrétázták s nagy fekete karikákat rajzoltak a szemük alá a szénplajbászsal. A lepedőket rájuk borították. Ők maguk az apródok csuklyás, fekete álarczos ruháját vették fel s gyujtásra készen elővették a homályos tüvegű gyászlámpákat.

Irtózatossal lassúsággal telt az az idő. Petykó

nem biztosította a földnek szabadságát, éppen ellenkezőleg, fokozta terhét és nehezé tette a boldogulást. Szemben más osztályok türeményszerű emelkedésével a háttérbe tolt földbirtokosság az országnak és politikai életnek egykori urai alig, vagy éppen nem tudnak emelkedni. A társadalom szilárdsága megbomlik, míg a földbirtokot újabb és újabb adósság terheli, az gyorsan forog kézről-kézre és oly sebességgel változtat gazdát, a mely lehetetlenné teszi, hogy a tulajdonos magára vállalja és jól teljesítse azokat az erkölcsi kötelességeket, melyek a földbirtokhoz tapadnak s a mely nélkül az állam jövője homokra épül. Az eladósulás Európaszerte fellép, nagyságára nézve álljanak itt a következő adatok:

Franciaországban Foville szerint a földbirtokot 13,500 millió frank terhe nyomja. Ausztriában a terheket az érték 35, Olaszországban 30%-ára mutatják. Poroszország 45% ot mutat, nálunk 25—30%-ról lehet szó, azaz közel 3000 millió K-ról s e teher évről-évre nő. Ha az adókat és egyéb terheket is számítjuk, arra az eredményre jutunk, hogy a magyar föld jövedelmének felénél több, már nem a névleges tulajdonosé.

Idáig jutottunk.

Mielőtt azonban ettől a kérdéstől megválnék, mielőtt a szabadságot és biztosított emelkedést fenyegető veszedelmeket tovább elemezném, rá kell mutatnom még egy tényre, ami legélesebben világítja meg a helyzetet. Ez az, hogy Foville, ez elsőrangú tekintély a francia birtok elaprózásáról szóló művében utal arra, hogy ma a francia paraszt kezén nincs annyi föld, mint volt a forradalom előtt. Tehát az új korszak gyümölcsei nem ennek az osztálynak értek.

Nevezetes tény ez, melyet eléggé méltányolni nem lehet, s amely egymagában új gondolatoknak, új a régítől eltérő felfogásnak nyit utat, ha azoknak az eredményeknek súlyát mérlegeljük, amelyeket nehéz küzdelmek és erőfeszítések árán elérni sikerült.

Bajok azonban még más irányban is mutatkoztak.

Nagy veszedelmet rejt magában az, hogy az állam sokszor tisztán jóakaratból nagyon mélyen belenyúl az egyéni hatáskörbe, csontkítja a társadalomnak szabad tevékenységét ahelyett, hogy előmozdítsa azt. Ekként oda jutunk, hogy végelemzésben az emelkedés helyett éppen annak ellentétét idézi elő, mert kiszáritja azokat a forrásokat, amelyekből az egyéni szabad kezdeményezés és felszárnyalások születni szoktak. Mi ebben a tekintetben

a kulcslyukra illesztette fülét s úgy hallgatódzott. Egyszerre fölemelte az ujját, s megadta a jelt: indulhatunk. Halkan nyílt az ajtó s ők megindultak négyen. Elöl a két fehér alak, utána a két gyászvitéz a fátyolos gyászlámpákkal. Egy fenyőcsoportot megkerülve éppen eléje vágta a sompolygó három rongyos embernek. Ezek fölhorkantak, de mintha ugyanakkor me-revgörccs állott volna tagjaikba, — rémületől tüveges szemekkel bámultak a gyászmenetre.

Gazsi kísértetszerű mély hangon énekelte: Adjátok meg magatokat a hős Szeniczeieknek! Azok ellenállás nélkül hagyták magukat a lepedőkkel összekötöttetni.

Reggelre az egész környék tele volt a Gazsi és Petykó hóstettével, a kik három veszedelmes banditát kerítették így kézre.

Petykó ezután minden vasárnap a Szeniczei konyhán ebédelt, Gazsit pedig az apja bevitte a kadétskolába.

különösen messze mentünk és alig vettük észre, hogy a mit ily módon az anyagi téren, ideig-óráig nyertünk, vesztett szabadságunkkal, drágán fizetjük meg.

A veszedelmeknek az a harmadik osztálya, melyek a nemzetek fejlődését fenyegetik, a merkantil körök visszaélései és azok a szervezetek, melyeket ők maguk között kartellek és trustök neve alatt létesítenek. Ezek a pénznek és ipari vállalkozásoknak erejét oly fokra emelik, amelyen az előtt alig állottak valaha.

Ha mindezeket tudjuk és látjuk, ha számba vesszük az ellenség erejét és jól begyakorolt testőr-csapatát, ha ezzel szemben saját szerveztlenségünkre gondolunk, az aggodók méltán és könnyen vehetik fel azt a kérdést, vajjon nem reménytelen-e maga a küzdelem? Ezeknek azonban nyílt homlokkal és a meggyőződés teljes erejével kiálthatjuk oda, hogy nem.

Az agrártörvények a fejlődésnek első és legnehezebb szakánál vannak. Elméletileg jogosultságuk igazolva van és azt amit Rodbertus évtizedekkel ezelőtt állított, amit azonban akkor kevesen méltányoltak és még kevesebben voltak hajlandók igazságként elfogadni, ma már be van bizonyítva. Az az alantasabb helyzet, melybe a földbirtok és földbirtokosság a nagy ingóóke uraival szemben a legutóbbi fejlemények nyomára alatt jutott, nem a dolgok természetes fejlődése, nem is a közgazdasági törvények ki nem kerülhető eredménye, hanem egyszerűen annak a politikának kifizése, mely mindenféle privilegiumokkal ruházta fel az utóbbiakat, ellenben sokáig magukra hagyta az előbbieket.

A váltóképeseknek csaknem korlátlan kiterjesztése, az uszatorvények eltörlése, az aránytalanul olcsóbb hitel, mely a pénzpiac urainak és a nagyiparos vállalatoknak rendelkezésére áll, a külön kereskedelmi kódex, külön bírságok, a szuverén börze és még sok más intézmény, a melyek közt nem utolsó az, hogy a polgári perrendtartás megengedte, mint kivételes rendszabályt az adósoknak a kereskedelmi cégek székhelyén való bejárását, azt hisszük eléggé megfejté, hogyan vehetett olyan irányt a fejlődés, a melyet tényleg vett. Ezt már sikerült megértetni a közvéleménynek elfogulatlanabb részével s ez az új meggyőződés, ez a régivel helyesebb felfogás egyengeti a mi sikereinknek útját is.

Napról-napra halljuk, hogy a közvélemény s a napisajtó mekkora hatalom, hogy azzal szembeszállni szinte merészség. Nem akarom tagadni, hogy ez állításban sok az igazság, de hivatkozom, mert hivatkoznom kell rá, hogy nekünk, akik az agrár mozgalmat évekkal ezelőtt Magyarországon is megindítottuk, még egy hatalmasabb, még egy biztosabban ható fegyver volt és van kezünkben, ez az igazság és azt habár csak darabonként, habár csak nehéz küzdelmek árán, a közvélemény és a sajtó tünyomóan nagy részével szemben, mégis csak sikerült érvényesíteni.

Méltán kérdehetik azonban azt, melyek azok az erők és eszközök, amelyekkel szélunkat elérni reméljük. Feleletünk ez: A szervezkedés, a szövetkezés, a nemzeti érdekekre, az igazság szerelére, szóval az emberi jellem nemesebb tulajdonságaira való hivatkozás. Annyira még nem vagyunk, hogy ezeknek az eszközöknek éle eltompult, ereje egészen elveszett volna.

Ami pedig a célokat illeti, vissza akarjuk állítani a földnek elporló szabadságát, meg akarjuk valósítani, már a mennyire ez itt idelelt lehet, a testvériséget, tehát tartalmat akarunk önteni a régi jelszavakba, melyekből az kiveszni készül. A végből, hogy ez megvalósítható legyen, korlátozni kívánjuk az ingó löke hatalmát, a szilaj Mammon-imádást s a termelés szaporítása helyett az emberies szempon-tokat toljuk előre.

Nagy végkiárúsítás!

Wladár János

legolcsóbb bevásárlási bazárja

NAGYVÁRAD, Fő-utca

(Nyíri-ház.)

Képes levelező lapokban dús választék

Hatalian olcsó árak!

Tisztelettel hívom fel a n. é. közönség szives figyelmét a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg berendezett bazárüzletemre, hol mindennemű disztárgyak, juksz-czikkek, szalon-tűzijátékok, bűvészeti-czikkek továbbá a legszebb valódi tajték-pipák, szipkák és dohányzószeretek, asztalfutók és szobadiszkek az olcsóságban utólrhetetlen árak mellett bocsátatnak a m. t. vevőközönség rendelkezésére. Szives pártfogást kérve, maradtam

242.

kiváló tisztelettel

Wladár János.

Szükségét látjuk annak, hogy a földbirtok rendje olyképp szabályoztassék, a mely mellett annak fennmaradása s belőle élők boldogulása biztosítva lesz. A vele összekötött kötelességek újból tisztelben tartassanak s elvesztett stabilitása biztosítottassék. Törekszünk az egyéni szabad tevékenységet még az állami jóakaratu atyáskodással szemben is megővni s a szövetkezetekben nemcsak a gazdasági emelkedésnek, a kis emberek boldogulásának egyik jelentékeny eszközét látjuk, hanem a testvériségnek s az egész emberiséget átkaroló általános érdekeknek iskoláját is, a melyekben az emberek megtanulnak egymással és egymásért munkálni, a mi az eredménynek feltétele.

Nem csupán a mezőgazdasági szövetkezetekről van szó. Támogatjuk az iparos-szövetkezeteket is, mert barátai vagyunk a kis embereknek s bizonyos fájdalommal konstátálom, hogy eddig Pozsonyban, a mely pedig az ilyen törekvéseknek halás talaja lehetne, ezen a téren számbavehető eredményt nem sikerült elérni.

A mi az agrárius törekvéseknek más foglalkozási ágakkal való ellentétét illeti, erre kénytelen vagyok kiterjeszkedni azért, mert bőséges számú ellenségeink mindent megtettek, hogy ebben a tekintetben a lehető legrosszabb színben tüntessenek fel bennünket, a mi nekik bizonyos fokig sikerült is. Pedig igaz ok soha sem volt reá. Soha komoly agrárius szájából nem hallotta senki sem a becsületes iparnak, sem a tisztas kereskedésnek kicsinyítését. Ehez nem vagyunk és nem is voltunk sem eléggé elfogultak, sem pedig eléggé korlátolt fejűek. Nagyon is jól tudjuk, hogy a mezőgazdának jutalmazó piacra van szüksége, mit csak az ipar biztosíthat neki. Kereskedőkre, a kik árúit ezekre a piacokra eljuttatják. De ez nem jelenti és talán nem is jelentheti azt, hogy mi a kereskedésnek minden tulajdonságát, az iparos kombinációknak minden merészségét elnézzük és ne is hívjuk fel reá a közvéleményt. Epen a becsületes ipar és tisztességes kereskedés érdekében kell a kínosoknak lényeséről gondoskodni. Ez faj sokaknak, ez idezi fel azt a nagy lármát, amelylyel az utóbbi időben olyan sűrűn találkozunk. De vajjon lehet-e ez ok arra, hogy a megkezdett és sikert ígérő munkát abbahagyjuk?

Vajjon nem kötelessége-e mindazoknak a kik adnak valamit a tisztességre, bennünket ebben a munkában a helyett, hogy támádnának, inkább támogatni?

A renaissance, amelyre fentebb utaltunk, új, nemes fellángolásokat támaszt, színt, tartalmat és fenköltebb törekvéseket önt az előbbi sivár, meddővé vált életbe. A sikerek, melyeket eddig elértünk, nem csupán elméletiek. A nemzetek lelkiismerete megmozdul s a vezető osztályok kezdik érezni a kötelességeket a gyengébbek iránt.

Legyen szabad ebben a tekintetben reá mutatnom a szövetkezeti mozgalom eredő gyümölcsére és engedjék meg, hogy felemlítsem azt, hogy a múlt évben éppen a város falai közt megindított mozgalom, melynek célja a falusi népnek apró szövetségekre tömörítése, már ezeit is számbavehető eredményeket mutat.

Igaz, hogy a politikai pártok csak vonakodva és csak nagyon kevésbé hajlanak felénk és nem igen sietnek magukénak kijelenteni azokat a törekvéseket, amelyek szerintünk a legtöbb sikert ígérnek s a jövő fejlődésnek irányát meg fogják adni. Ezen azonban csodálkozni nem szabad, mert ne feledjük, hogy a politikai pártok az eszmék tekintetében rendszert elmaradnak. Mig az eszme annyit nyer erőben és népszerűségben, hogy egy politikai párt felírja zászlajára az új törekvéseket, a szívós munkának hosszú éveire van szükség. A pártok vezetői rendszeren számolnak azzal, vajjon az új eszmék nem keltenek-e ellentétet új animozitást és ha azt hiszik, hogy igen, akkor rendszeren törekedni fognak azokat sokáig véka alatt tartani.

Ebben az irányban nálunk még sok a teendő s ennek a munkának egy jelentékeny része önökre fog hárulni fiatal hallgatóságom. Tudom, hogy a fiatalok nagy része nem igen lelkesedik a távol komoly czélok érdekében kifejtendő szívós és nem lankadó munkáért és

csak kis része hajlandó reá. De akadnak ilyenek mégis és azoknak kicsiny csapata, a kik a fiatal vér szilajságát, a fejlődő jellem fegyelmetlenségét hajlandók egy nagy és nemes, bár fával ideálnak szolgálatára rendelni, szaporodni fog, ha belátják, hogy nincs szebb, nincs nemesebb vállalkozás, mint az, mely önök egész életét az idealizmus szívével vonja be, mert azok mellett a kötelességek mellett, melyeket a mindennapi élet követel, ideális feladatokat is tűz önök elé. Az egyes élete és törekvései igazi értéket csak így fognak nyerni.

Tudom, hogy a szép és nemes éppen annak a politikának hatása alatt, a melyről szoltunk, sok tekintetben elveszítette azt a vonzóerőt, a melylyel hajdanában birt, de éppen arról van szó, hogy ezen változtatva a helyzetet javítsunk. Minden romlás és minden hanyatlás mellett, mit az erkölcsi és ideális téren tapasztalhatunk, a mint a fejlemények mutatják, maradj még egy darab az isteni szikrából a magyar ifjúságnak szívében és nekünk, a kik érettebb korban megsokasult tapasztalatokkal tekintünk a múltba és mérlegeljük a jövőt, az a kötelességünk, hogy ezt a szent tüzet óvjuk a kialvástól, sőt igyekezzünk táplálni a lángot, hogy világítson sokaknak és a távolba is. Azok, a kiknek fáj, hogy a mindennapi élet eseményei szeplőt ejtenek azon a nemes ideálon, mely a lelkekben hazájuk jövőjéről ég, csatlakozni fognak hozzánk, a kik ugyanezt a fájdalmat érezzük s a mi tőlünk telik a helyzet javítása érdekében megteszünk.

Pár nappal ezelőtt Graham-Brown nevű skót missionáriustól volt alkalmam hallani a mennyei birodalomban eltöltött hét hosszú év alatt szerzett tapasztalatainak eredményét. Az előadás egyes fordulatainál kiegyenesedett a még fiatal, de betegségtől megviselt férfiú s világosan mutatta azokat a vonásokat, melyek segítségével Angliát meghódítja a világot: erélyt, szívósságot és a fenkölt ideálokért való lelkesülést. Mr. Graham-Brown sokat beszélt a mennyei birodalom viszonyairól, a megtért kínaiak meggyőződésének erejéről s említé, hogy a boxer-lázadás alkalmával nem egy keresztény német lett kínai mártírhalált halt. Ezeknek egyike mikor a boxerek kényszeríték, hogy tagadja meg hitét, a következően felelt:

Lehetetlen, hiszen szívemben gyökerez s tőle megválni másként, mintha szívemet is kitépem, nem tudok!

Es ne akadnának a magyar ifjúság között, akik hazájuk jövője, nemzetük becsülete és nemes ideálok érdekében magukat nem ugyanilyen nagy áldozatra, hanem legalább a szívós és öntudatos munkára elhatározni nem bírnák?

Városi közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

Harmincz ügyet vettek fel elintézésre Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának holnapi közgyűlésére, de az egész között egyetlen nagyobb fontosságú dolog a győri átirat az obstrukció ellen, amelynek pártolását s hasonszemű felirat küldését javasolja a tanács.

Az ellenzék hasonló indítványt adott be azzal a különbséggel, hogy a 48-as párti városatyák a katonai javaslatok visszavonása által kéri a képviselőház békés munkásságának helyreállítását.

Óriási vita várható mindkét részről.

Leghelyesebb és legbékésebb lenne, ha egyszerűen napirendre térnének a győri átirat felett.

A közgyűlés tárgysorozata a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1903. évi június hó 12-ik esetleg következő napján mindenkor d. u. 3 órakor a városi tanács-teremben tartandó ülésen a következő ügyek fognak tárgyalatni:

1. A polgármester jelentése az előző havi közigazgatás állapotáról.

2. Győr szab. kir. város törvényhatósága a magyar országgyűlés képviselőházához intézett felirata az országgyűlés meddő tanácskozása és a törvényen kívüli állapot megszüntetése iránt.

3. Papp I. János aradi gör. kel. román püspök megválasztása, megerősítése és beiktatásáról szóló értesítése.

4. A tanács jelentése Satoralja-Ujhelyen folyó hó 14-én tartandó Rákóczy-ünnep tárgyában.

5. A tanács javaslata a nagyvárad orth. izr. hitközség által iskolai czélokra vásárolt telek vételére elengedése iránti kérvényre.

6. A tanács javaslata Mucsi István telkéhez csatolandó közterület átengedése iránt.

7. A tanács javaslata Sas Ede köztér vételi ügyében.

8. A tanács javaslata Ländler Ferencz utcanyitási ügyében.

9. A tanács a vámkezelési szabályzatot beterjeszti.

10. A tanács előterjesztése a régi kis városháza és a Kossuth Lajos-utcai rendőrségi épületnek eladása tárgyában.

11. A tanács javaslata a Csesztivó épületnél szükséges átalakításoknak a város szerződéses vállalkozói által leendő teljesítése iránt.

12. A tanács ifj. Guttman József építkezése folytán szükséges terület átengedési ügyét beterjeszti.

13. A tanács Madarász Gyula és társával a közműves és ácsmunkálatokra, Wolher István és társával a cserepező munkálatokra kötött szerződéseket jóváhagyás végett beterjeszti.

14. A tanács a várbeli korcsma épületek bérlete meghosszabbítása tárgyában Schlesinger Fülöppel kötött szerződést beterjeszti.

15. A tanács a város új színházához szükséges kárpitos butorokra Preisz Mihály és fia céggel kötött szerződést beterjeszti.

16. A tanács a város új színházához szükséges I. osztályú butorok készítésére és szállítására Kovács Kálmánnal kötött szerződést bemutatja.

17. A tanács Vadász Alberttel a fertőtlenítő szerek szállítására kötött szerződést beterjeszti.

18. A tanács javaslata Bleyer Adolf és Tamás Pál földbérlet átruházás iránti kérelme tárgyában.

19. A tanács Weiszlovits Adolf felebbezését a Kálmán Péterné temetkezési járulék ügyében hozott határozat ellen beterjeszti.

20. A nyugdíjbizottság jelentése özv. Juhász Lajosné özvegyi ellátmánya megállapítása tárgyában.

21. Rimler Károly polgármester 6 heti szabadság engedélyezése iránti kérvénye.

22. Darvassy Lajos tanácsnok 6 heti szabadság engedélyezése iránti kérvénye.

23. Lovass Zsigmond t. főmérnök 6 heti szabadság idő engedélyezése iránti kérvénye.

24. Szűcs Géza t. számvevő 4 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérelme.

25. Pásztor Bertalan fogalmazó 2 havi szabadságidő engedélyezése iránti kérelme.

26. Nemes Jenő alszámvevő 6 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

27. Markovics Sámuel számtiszt t. alszámvevő kérvénye egy havi szabadságidő engedélyezése iránt.

28. Erdődi Adolf kérvénye 3 havi szabadságidő engedélyezése iránt.

29. Cseh Antal városi adóvégrehajtó kérvénye 3 havi szabadságidő engedélyezése iránt.

30. A tiszti főorvos Bakk Vilma születésnői oklevelét meghirdetés végett beterjeszti.

Erről a törvényhatósági bizottság t. tagjait tisztelettel azzal értesitem, hogy a tárgysorozatba nevezett ügyiratok a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1903. évi június hó 9-én.

Bordé Ferencz,
főjegyző.

UJDONSAGOK.

U r n a p.

Egyik legnagyobb, legfontosabb ünnepét üli ma a katolikus egyház. Nyitvános vallomást tesz hitéről, mely Jézus isteni tanításán alapszik, melyért az első keresztények vértanu-halált szenvedtek s mely legdrágább kincsét képezte mindig és képezi ma is. Megvallja hitét az Oltárszentségben, melyet diadallal, fényvel hordoz körül.

Ma a székesegyházban 8 órakor kezdődik az ünnepélyes nagy mise, melyet *Radnai* Farkas főszentelt püspök fog végezni a káptalan és a központi papság s a növendékpapok segítségével. Mise után *Halász* Gyula papnöveldi lelkigazgató predikál.

Utána megindul a fényes körmenet a négy sátorhoz, melyek közül kettő a káptalan soron egy a püspöki kert előtt és egy a püspöki palota kapujában van felállítva. A körmenetet kíséri a katonazene és a megerősített székesegyházi énekkar. A püspök a négy sátornál a szentséggel áldást oszt, mire a katonaság diszlovást ad.

Az ünnepen a katonaságon kívül az állami, megyei és városi hatóságok képviselői s az iskolák is résztvesznek.

Az újvárosi Szent László-templomban vasárnap tartják meg az urnapi körmenetet.

TAJEKOZTATO.

Régészeti és történelmi múzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 krétt. Kedden és csütörtökön d. u. 8-6 óráig 20 krétt. Más időben 50 kr.

Június 11. A szinügyi bizottság ülése d. e. 11 órakor a városi háznál.

Június 12. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

Június 13-14. Iparosifjak működő előadása.

Június 15. A pénzügyi szakbizottság ülése d. u. 3 órakor.

Június 16. Rózsakiállítás a színházban.

Június 17. Megyei közgyűlés d. e. 9 órakor.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a múlt, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

Nagyvárad-Püspökfürdő-Féliczfürdő.

	Személyvonat							
Nagyvárad áll.	7.33	9.50	—	—	—	—	—	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54	
V.-Velenceze >	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10	
Rontó >	8.02	10.14	—	2.93	5.09	7.11	9.29	
Püspökfürdő >	8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.34	
Féliczfürdő	8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18	9.51	

Féliczfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

	Személyvonat							
Féliczfürdő ind.	8.30	10.42	—	3.—	5.34	7.20	9.53	
Rontó >	8.37	10.49	—	3.05	5.41	7.25	10.00	
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—	3.11	5.51	7.31	—	
V.-Velenceze >	9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.13	
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.32	
N.-várad áll. érk.	—	11.27	—	—	6.18	—	10.30	

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.53 percig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

* **Nátafalussy főigazgató itthon.** *Nátafalussy* Kornél királyi tanácsos, tankerületi kir. főigazgató Aradról, hol az állami főreáliskola és a kir. kath. főgimnázium érettségi vizsgálatán elnökölt, ma, csütörtökön délután

hazaérkezik. Rövid pihenés után hétfőn a nagyvárad állami főreáliskola szóbeli érettségi vizsgálatait fogja megkezdeni.

* **Reáltanárak előléptetése.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a nagyvárad állami főreáliskola két igen szép képzettségű, rokonszenves helyettes tanárát, dr. *Kardeván* Károlyt és dr. *Visnyá* Aladárt jelenlegi állomáshelyükön a IX. fizetési osztály 2. fokozatába rendes tanári minőségben nevezte ki.

* **Premontrei rendi gyűlés.** A jászóvári premontrei kanonokrend szombatn Jászón a prépostság székhelyén *Takács* Menyhért prépost elnöklése alatt rendi gyűlést tart, mely személyi s más a rend belételeire vonatkozó ügyekkel fog foglalkozni. A nagyvárad társház képviselőiben *Novotny* Alfonz gimnáziumi igazgató fog résztvenni a rendi gyűlésen, ki e célból holnap Jászóra utazik.

* **Fényes esküvő.** Párját ritkította az az előkelő és díszes esküvő, melyet tegnap tartott ifj. *Frankó* Endre mezőkeresztesi szolgabíró bájos arájával, *Hegedüs* Irénkével. Két köztisztelőben álló előkelő nagyvárad családot fűzött össze ez a házasság a legerősebb kapcsolattal: a fiatalok igaz boldogsága által. A menyasszony szépségével, műveltségével és szeretetreméltóságával Nagyvárad uri társadalmának becsézett kedvence volt, a vőlegény pedig ambíciójával és gavallérságával a fiataloknak volt egyik vezéralakja. Nem csoda tehát, ha az esküvőre, mely a premontrei rendi templomban folyt le, oly nagyszámú előkelő közönség gyűlt össze, hogy a templomban el sem fértek mindnyájan. A szertartást *Dencs* János tb. kanonok, esperesplébános végezte, a ki nagyszabású, mély gondolatokban gazdag beszédet intézett a fiatal párhoz. Koszorus párok voltak: *Hegedüs* Ilonka és *Frankó* József, *Hegedüs* Erzsike és *Frankó* Sándor, *Karakas* Irénke és dr. *Medvigy* Gábor, *Karakas* Mariska és dr. *Ormay* Lajos, *Kovács* Gitta és dr. *Fráter* Pál, *Hegedüs* Margitka és *Hegedüs* Ottó, *Hegedüs* Erzsike és *Nagy* Barnabás. Násznagyok: dr. *Stettner* János és *Hegedüs* Rezső. Nyoszolyóasszonyok: dr. *Stettner* Jánosné és *Hegedüs* Rezsőné.

Esküvő után a nászközönség kocsikon *Hegedüs* János szőlőjébe vonult, a hol fényes lakoma következett, mely alatt számos szellemes pohárköszöntő hangzott el. Majd a *Bura* testvérek kitűnő bandájának hangjai mellett a legjobb hangulatban a késő órákig együtt maradt az egész társaság, melyben a következők voltak jelen:

Hölgyek: *Hegedüs* Gézané, *Frankó* Endréné, ifj. *Frankó* Endréné, *Tóth* Mártonné, *Nagy* Mártonné, *Habókay* Lajosné, *Moldoványi* Gáborné, dr. *Imrik* Gusztávné, *Hegedüs* Jánosné, *Fischhoff* Károlyné, dr. *Stettner* Jánosné, *Hegedüs* Rezsőné, *Kovács* Jenőné, özv. *Nagy* Károlyné, *Fássy* Lajosné, *Nagy* Margit, *Karakas* Margit, *Hegedüs* Margitka, *Hegedüs* Erzsike, *Kovács* Gitta, *Karakas* Mariska, *Karakas* Irénke, *Hegedüs* Erzsike, *Hegedüs* Ilonka.

Uruk: *Nagy* Gábor, *Tóth* Márton, *Habókay* Lajos, *Frankó* Endre, *Hegedüs* Géza, ifj. *Frankó* Endre, *Rimler* Károly, *Mezey* Mihály, *Moldoványi* Gábor, *Hegedüs* János, dr. *Imrik* Gusztáv, *Póhl* Gábor, *Fischhoff* Károly, *Tripsó* Sándor, *Hegedüs* Rezső, dr. *Stettner* János, *Millye* Gyula, *Millye* Lajos, dr. *Fássy* Lajos, *Kovács* Jenő, dr. *Fuchs* József, *Dávidházy* János, *Komlóssy* József, ifj. *Hegedüs* János, *Hegedüs* Ottó, *Nagy* Barnabás, dr. *Medvigy* Gábor, dr. *Fráter* Pál, dr. *Ormay* Lajos, *Frankó* József, *Frankó* Sándor.

* **A katolikus sajtó emelkedése.** A fővárosi sajtó érdekes átalakulás előtt áll: rohamosan hódít tért a keresztény szellemű sajtó s mindinkább kezdi a hazátlan hiperliberális sajtótermékeket kiszorítani. Ez üdvös átalakulás csálhatatlan bizonyítékai a zsidó lapok részéről a tisztességes sajtó ellen egyre hevesebbé váló támadások, a melyek itt a vidéken is sejtethetik, hogy a magyar sajtó eddigi arén-dásai ezuttal veszélyeztetve látják dusan jöve-

delmező eddigi verseny nélküli helyzetüket. A komolyabb lapok sorban a keresztény irány zászlaja alá szegődnek, a többinek pedig az elke-seredett jajveszékeltése vészkiáltásnak hangzik. Érdekes példa a keresztény sajtó rohamos ter-foglalására az Uj Lap, a keresztény irányu kraj-czáros lap. Daczára fiatal voltának, ma ez a krajczáros lap az első közé emelkedett s vi-rágása egyre hatalmasabb és hatalmasabb lesz. Hasonló érdeklődést érdemelne a többi katolikus vállalat is s akkor az üdvös átala-kulás még sokkal hamarabb bekövetkeznék.

* **Anyakönyvvezetői kinevezés.** A belügy-miniszter az *érsemjéni* anyakönyvi kerületbe *Nagy* Sándor népkolai tanítót anyakönyv-vezető-helyettesé nevezte ki s őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta.

* **A villamos vasút ügye.** A villamos vasút ügyében beállott szenzációs fordulatot már ismertettük. Mivel a szakértők kijelentették, hogy a szerződés-tervezetbe felvett egységárak mellett ráfizetne a város a vasút részére szük-séges áramszolgáltatásra, a holnap közgyűlés napirendjéről levették a szerződés-tervezetet. *Rimler* Károly polgármester egyidejűleg táv-iratilag megkereste a köznti vasút igazgatóságát, hogy a válaszára kitűzött határidőt július 15-ig hosszabbítsa meg. A válasz tegnap meg-érkezett. Az igazgatóság a kért halasztást meg-adta. Most aztán újabb tárgyalás alá veszik a szerződést.

* **Halálozás.** *Papp* György városi szolga a polgármesteri hivatalnál, tegnap, hosszas szenvedés után elhalt. Tizennyolcz évig szolgálta a várost. Nagy családot hagyott. Teme-tése holnap, pénteken délelőtt lesz. Nyugodjék békével.

* **A tanács takarékoskodik.** Említettük, hogy a villamos utcai világítás berendezésénél a felügyelő bizottság azon változtatásokat ja-vasolta, hogy az utcai vezetékek kábeltrans-formátorainak szekrényeit a tervtől eltérőleg ne fából, hanem vasból készíttessék, ami költ-ségtöbbletet nem okoz. A légvezetékek trans-formátorai közül pedig hét darabnak vasszek-rényekben és vasoszlopokkal leendő felállítását javasolta a faoszlopokra helyezendő faladák helyett, ami már közel 9000 korona több ki-adással lenne keresztülvihető. A városi tanács tegnap foglalkozott a javaslattal s a kábel-transformátorra vonatkozó részében elfogadta, a légvezetékek transformátorainak megváltozta-tására vonatkozó részében azonban elutasította. Parádézni lehet, ha több pénze lesz a vá-roznak.

* **Meggyilkolt család.** Magyar-Egregy köz-ség lakosait borzalmas gyilkossági eset tartja izgalomban. Hétfőn virradóra ugyanis a *Simán*-család ellen gyilkossági merényletet követtek el, amikor is *Simán* Illés 22 éves legényt megöl-ték, a családfőn és feleségén pedig oly súlyos sérülést ejtettek, hogy életbenmaradásuk tel-jesen ki van zárva. A gyilkosság részletei ezek: *Simán* Illés, a megölt legény szerelmes volt egy falujabeli leányba, *Zsuka* Erzsike. A legény há-zasságot ígért a leánynak, de erről a tervről a legény szülei hallani sem akartak. Két héttel ezelőtt a *Simán* fiu megszóktette a leányt s miután egy héttig a mezőn rejtőzködtek, a le-gény hazavitte a leányt a saját szülei házába. *Simán* ék azonban nem jó szemmel nézték a dolgot, s még aznap kikergették a leányt a há-zukból, aki aztán hazament az ő szüleihez. Az-óta a fiatal *Simán* feléje sem nézett a leány-nak, sőt megüzente *Zsuka*éknak, hogy neki to-vább nem kell a leány, próbáljanak mással szerencsét. Ez az üzenet annyira felbőszítette a leány apját és két legénytestvérét, hogy bosz-szura határozták el magukat. Vasárnap este az öreg *Zsuka* a két fiával a korcsmában mulat-tott. Éjszaka ittás fővel távoztak s egyenesen *Simán*ék lakására tartottak. Az udvaron talál-

koztak a fiatal Simánnal, akit Zsuka Ferencz, a leány testvére késsel szíven döfött. A kiáltásra kifutott az öreg Simán is, akit szintén levágtak s azután berontottak a lakásba, ahol a jajveszékelt Simánnal ejtettek néhány veszedelmes vágást. Az eset csak hajnalban derült ki, a mikor Simánné magához térve, átvánszorgott a szomszédokba, ahol elmondta, hogy mi történt. A csendőrség hétfőn letartóztatta a gyilkosokat Zsuka György és két fia Zsuka Ferencz és Antal személyében. A kir. ügyészséget táviratilag értesítették az esetről.

* A villamos vasut házi kezelésben. A nagyváradi szabadelpárti tegnap tartott zárt ülésében foglalkozott a villamos vasut ügyével. A hosszas eszmecsere után a következő hivatalos kommunikátumot adták ki:

A szabadelpárti tegnap délután tartott értekezletében hosszas és beható eszmecsere után abban állapodott meg, hogy tudomásul veszi a villamos vasut ügyének a legközelebbi közgyűlés napirendjéről való levételét és bejárja a további fejleményeket, a tanács további eljárását. — Dr. Várady Zsigmond bizottsági tag felvetette az eszmét, hogy nem volna-e czél szerű az, hogy a város elejtené a vasuti forgalmi bankkal való további tárgyalásokat és oly irányban tenne tanulmányokat, hogy a villamos vasutat maga a város saját költségén építse ki.

* Micsinai üldözése. A budapesti főkapitányság tegnap a vámos-nikolai csendőrösről táviratot kapott, melyben azt jelentik, hogy egy paraszt Jászdószáról Zárandig egy mezitlábos embert vitt kocsiján, akire a Micsinai szemléleírása teljesen ráillett. Hozzáteszi a táviratot, hogy az illető vándorember a kocsi folyton térképeket tanulmányozott. Ez az utóbbi körülmény csakugyan Micsinaira vall, akiről az apja is beszélt, hogy a legutóbbi időben térképeket vásárolt és folyton azokba merült bele. A rendőrség biztatónak tartja ezt s most erélyesen nyomoznak ebben az irányban. A rendőrséghez még folyton érkeznek táviratok Micsinai utjáról. Allítólag Tóalmáson és Szentmártonkátán látták. A Sütőn elfogott ember Kassai Géza péklegény, akinek csakugyan hiányzott a körme az egyik ujján, ami Micsinai-nak tudvalevőleg egyik ismertető jele. A Valkón letartóztatott embert a nép meg akarta lincselni és a csendőröknek csak nagy nehezen sikerült őt megvédeni. Az ottani csendőrség erősen hitte, hogy Micsinait fogta el és csak a budapesti főkapitányság kétszeri távirati utasítására bocsátotta szabadon az ártatlan embert.

* A villamos lámpák elhelyezése. Már megemlékeztünk arról, hogy a villamos lámpák elhelyezését akképen akarja a felügyelő bizottság Nagyvárad utcáin keresztülvinni, hogy a főbb utcák előnyére, a kisebb, illetve távolabb fekvő utcák ismét háttérbe szoríttatnak. A felügyelőbizottság és a főjegyző előterjesztéseikben világosan azt ígérték, hogy a főbb utcákon 30 s a mellékutcákon legfeljebb 50 méter távolságra lesznek elhelyezve a lámpák, a kivétel tervezetét azonban már akként módosította egy-két bizottsági tag, hogy egyes utvonalakon 20—22 méternyire tették a lámpákat, s a kisebb és kijebb fekvő utcákon 80—100 méterre lesz egy-egy lámpa. A kövezet nélküli utcákon tehát ezután éppen úgy nem lesz kellő világítás, mint eddig nem volt. Pedig forgalmi és közbiztonsági tekintetből ezekre az utcákra még jobban ráférne a világítás, mint egyes kiváltságos utcákra. Parádézásra pedig minél kevesebbet költöhet a város a mostani sanyaru viszonyok között. Az nem elfogadható érv, hogy később lehet szaporítani a lámpákat, mert azok használata újabb teherrel jár. Tessék elővenni a bizottság régi jegyzőkönyveit, amelyekről azt állítják, hogy nem is léteznek) azokból kitűnik, hogy eredetben másként kontempláltak a lámpák elhelyezését. Az erre vonatkozó tervezet még nem volt a tanács előtt. Tessék betérjeszteni s akkor látni fogják, hogy

milyen gyéren juttatott a bizottság egyes utcákra lámpákat. Végre is amikor ilyen óriási összeget áldoz a város, a terhekkel éppen úgy megnyomorított szegényebb lakosságnak is kell valamit nyújtani. Elvárjuk a tanácstól, hogy mielőbb kellőleg intézkedik ez irányban.

* Az erdő réme. A biharmegyei Tenke község határában lévő nagy kiterjedésű erdőségnek két veszedelmes lakója volt pár hét óta. Ez a két csavargó Buchstädter Jakab lakatos és Schram Fülöp szücslegény volt, akik eleinte csak apróbb lopásokat követtek el éjnek idején s a lopott tárgyakat az erdőbe hordták, ahol zavartalanul éltek egy ideig. Ki tudja, meddig lakhattak volna ott, ha a rablásra nem vetemednek. Tegnapelőtt este vásárosok hajtottak el az erdőszélen. A két csavargó revolverrel lesbe állott s megállította az arra haladó két kocsit, az utasokat kifosztották és ami élelmiszert találtak a kocsikon, azt el is vitték. Az esetről másnap értesült a csendőrség is, mely üldözésbe vette a rablókat. Eppen jókor érkeztek a csendőrök a rablótanyára, mert megjelenésük által sikerült egy fiatal oláh leányt egy gyalázatos merénylettől megszabadítani. A két csavargó ugyanis hétfőn reggel egy Boga Mariána nevű leányt, ki gyanútlanul haladt el az erdőszélen, megfogták és behurczolták az erdőbe. A megrémült leány teljes erővel védekezett a merénylők ellen. Akkor érkeztek oda a csendőrök; a két rablót, akik azonban, mikor észrevették, eleresztették az áldozatukat és futásnak eredtek, a csendőrök üldözésbe vették és a mezőn dolgozó emberek segítségével mindkettőt elfogták.

* Az elc-apat utmester kérelme. Deák József városi utmestert, a sár- és kavicspanama ügyéből kifolyólag a belügyminiszter fejelemi uton hivatalvesztésre ítélte. Deák azonban nem igen akar belenyugodni ezen miniszteri döntésbe s mivel felebbeznie már nem lehet, a fegyelmi eljárás újra felvételét kérte a minisztertől. Ez azonban nem sikerült, mert a miniszter értesítette Nagyvárad városát, hogy Deák József kérelmét elutasította.

* Mindenkinnek saját érdekében ajánljuk, hogy tekintszen szét az ujonnan megnagyobbított Amerikai áruházban, Fő-utca (Bazár-épület), a hol most remek nagy rőfös raktár lett berendezve s annak kirakatai figyelmet érdemel.

* A XXXV-ik jótékonyczélú államsorsjáték, melynek húzását már f. hó 18-án megtartják, elődjeihez képest számos lényeges változást és javítást tartalmaz. A sorsjegytulajdonosok a nyeremények nagyobb száma folytán jóval kedvezőbb nyereményesélyekben részesülnek, miután az eddigi elő- és utónyereményes systema helyett, az ugynevezett sorozatos systema került előtérbe. Ezen emelés és arányosabb beosztás folytán ezen sorsjáték még kedvezőbbé válhatik, összesen 18.397 nyeremény között oszlik el az 506.880 koronából álló nyereményösszeg. A főnyeremény 200.000 korona, melyhez még fokozatos nyeremények 40.000 koronától 3000 koronáig sorakoznak. Egy sorsjegy ára úgy mint eddig, 4 korona.

* A n. é. közönség szives figyelmébe ajánljuk Fülöp István jó hírnévnek örvendő vendéglőjét és szállodáját, ugyszintén a mai kor igényei szerint átalakított kerthelyiségét, mely az indóház mellett van. Jó és izletes ételeiért, tisztán kezelt boraiért, ugyszintén pontos és előzékeny kiszolgálásáért minden oldalról elismerést érdemelt ki. Továbbá különös gondot fordít szállodájára, melynek szobáit egészen ujonnan restauráltatta, a szobáikat pedig tetemesen leszállította, hogy ez által is tanubizonyoságot adjon üzletének szoliditására. Kerthelyiségében naponta egy jól szervezett cigánybanda szórakoztatja a m. t. vendégeket. 314.

* Egy 200.000 koronás főnyeremény. E hó 18-án lesz a XXXV. jótékonyczélú államsorsjáték húzása. Ezen sorsjáték tartalmaz 18.397 nyereményt több mint egy félmillió korona összegben készpénzben. A főnyeremény 200.000 korona, a második nyeremény 40.000 korona, a harmadik 20.000 korona, a negyedik 10.000 korona és a további fokozatokban is nagyon kedvező esélyeket nyújt. Az idei sorsjáték elődjei fölött különben is kitűnik a létsült új sorozatos szisztéma folytán elő- és utónyereményekkel. A nyereményesélyek ezáltal rendkívüli módon emelkedtek. A sorsjegyek ára, úgy mint eddig, 4 koronában lett megállapítva.

* Felhívjuk olvasóink becses figyelmét Kecskeméty István jóhírnévnek örvendő vendéglőjére, mely jó konyhájáért, tisztán kezelt italaiért és előzékeny s pontos kiszolgálásáért minden tekintetben elismerést érdemel.

* Figyelmeztetés. Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a Nagyvárad Műszaki Villamos Vállalat (Kert-utca 81. szám, Auer üzlet) költésigvetést kér, mely a legalaposabban és teljesen díjmentesen állítatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

* Tisztelettel hívjuk fel az olvasó közönség szives figyelmét Mesev Desev műlakatos és toronyórák lapunk mai számában közölt hirdetésére.

TANUGY.

Az Orsolya zárda vizsgái.

A nagyváradi Orsolya-szüzek vezetése alatt álló tanintézetben tartandó vizsgálatok sorrendje:

Június 12-én d. e. polgári IV. és külső elemi VI. osztály. — Délután külső elemi IV. osztály.

Június 13-án d. e. polgári III. és külső elemi V. osztály.

Június 18-án d. e. polgári I. és II. osztály és külső elemi III. osztály.

Június 20-án d. e. belső elemi III. és IV. osztály, külső elemi II. osztály.

Június 22-én d. e. belső elemi I. és II. osztály külső elemi I. osztály.

Június 23-án magánvizsgálatok a polgári és elemi iskolák magántanulóira részére.

Június 26-án reggel 3/8 órakor Te Deum ünnepélyes hálaadó istentisztelet a polgári és elemi iskola növendékeinek részére.

Évzáró vizsgálatok.

A községi elemi leányiskolák negyedik osztályaiban és az ismétlő leányiskolákban a f. 1902—903. tanév végén a zárvizsgálatok következő sorrendben fogtak megtartatni:

Június 15-én, délelőtt fél 9 órától a váraljai negyedik osztályban.

Június 16-án, délelőtt fél 9 órától a váraljai negyedik osztályban.

Június 17-én, délelőtt fél 9 órától a váraljai ismétlő leányiskolában.

Június 18-án délelőtt fél 9 órától az ujjvárosi ismétlő leányiskolában.

Június 17-én, délután 3 órától az olasz-i ismétlő leányiskolában.

Június 23-án, délelőtt fél 9 órától az ujjvárosi negyedik osztályban.

Erről a kiküldött iskolaszéki tag urakat, az érdekelt szülőket, gyámokat és a tanügy barátokat amidőn tisztelettel értesitem, egyszersmint kérem, hogy a vizsgálatokon minél számban megjelenjen sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1903. évi június hó 10-én.
Stark Gyula,
vizsg. biz. elnök.

Értesítés. Az évzáró vizsgálatok a váraljai közs. elemi leányiskola V—VI. összevont osztályában folyó hó 16-án, kedd d. u. 2 órától

kezdődőleg Auspitz Adolf; a csillagvárosi vegyes II. osztályban 18-án, az I. osztályban 19-én d. e. 8 órától kezdődőleg Molnár Lajos — végül a velencei vegyes I. osztályban 19-én d. e. 8 órától kezdődőleg Gabriely Lajos iskolaszéki tag ur elnökléte alatt fognak megtartani.

Mely vizsgálatokra a t. szüléket és tanúy barátokat ez uton hívja meg az elnökség.

NYILTÉR.

Kecskeméty István

étterme és sörcsarnoka,
Nagyvárad, Lukács György-utca sarkán.

Naponta frissen csapolt *márcziusi sör*.

315 Saját termésű, tisztán kezelt

HEGYI BORO K.

Társas-ebédek, vacsorák vagy lakomák
étlap szerint vagy megállapított árak mellett
elfogadtatnak.

ABONNENSEK

elfogadtatnak mérsékelt árak mellett.

Egyben van szerencsém a *vidéki utazó közönség* szives figyelmét felhívni, hogy

vendég-szobáimat

ujjonnan berendeztem és tisztántartására
különös gondot fordítok, ugyszintén

— szállóhely —

is olcsó ár mellett szives rendelkezésre áll.

MERTZ NÁNDOR utóda

fűszer-, csemege és borkereskedése,
NAGYVÁRAD, Község-utca Mertz-ház,
Telefon: 448. szám.

Egy próba megrendelés elegendő, hogy
mindenki meggyőződjön az alább jelzett **Kávéfajok**

— *kiváló minőségéről.* —

Cuba kávé, finom, kilója 1 frt. 60 kr.
Ceylon-Cuba, finom, > 2 frt. — kr.
Cuba kávé, extra finom, > 2 frt. 40 kr.

☞ Minden kiló Kávéhoz egy Kiló Czukor, ajándékul. ☞

Tisztán kezelt, természetes, Magyarvári fehér, és ménesi vörös

— BORO K. —

a legjobb minőségben.

Cognac-, Rum-, Likörök, Szilva- és Seprő-Pálinka nagyraktár.

☞ Jégbe-hűtött SÖR, ☞

egy nagy üveg 13 kr.
egy nagy üveg kőbányai 16 kr.

Kosarak, gyümölcsz szállításhoz a legolcsóbb árban.

DENATURÁLT-SZESZ eladás.

Mindennemű fűszer-árak, a legjobb minőségben, mérsékelt árak mellett.

Tisztelettel

Mertz Nándor utóda.

Ma katonazene.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a

„Bazár“ vendéglő kerthelyiségében

melyet a legmagasabb igényeknek megfelelően rendeztünk be,

ma, folyó hó 11-én

a 37-ik gyalogezred zenekara kedvező idő esetén hangversenyt rendez.

A tisztelt közönség szives látogatását kérve,

tisztelettel

SZAUER és DOLGOS.

312

A

„Nagyváradai hitelbank részvénytársaság“
működését Kossuth Lajos-utca 10.
sz. a. megkezdte.

Üzletköre :

Betétek kamatozás végetti elfogadása
könyvecskékre és folyó számlára, mely
előbbi után 5% kamatot fizet, adó levonás
nélkül.

Váltók leszámítolása.

Előlegek értékpapírokra és áru-
készletre.

Jelzálogkölcson nyújtása házakra
és földekre.

Értékpapírok vétele és eladása.

Szelvények és kisorsolt érték-
papírok beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u.
3—5-ig.

Az Igazgatóság.

Szabott árak!

China-ezüst gyári raktár

Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát,

u. m. étszerek, aszalterítékek,

gyertya- és karos gyertyatartók,

álló villany-lámpák, tálcák, asz-

tal- és gyümölcsállványok, dísz-

tárgyak a legujabb művészies ki-

vitelben. Patina, Doré és oxyd nász-

ajándékok, verseny- és jubileumra

alkalmi tárgyak stb. Vendéglő-,

szálloda- és kávéházberendezések

a legszolidabb kivitelben. —

Chinai és valódi ezüsthöz igen

alkalmas a chinai ezüst gyári rak-

tár ezüst fémtisztító pora és ezüst

fémtisztító-vize. —

70

Szabott gyári árak!

En gros, en detail!

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Olcsó ezüst-bevásárlás!!

A m. kir. fémjelző hivatal által fémjelzett
13 próbás *ezüst evőkészletek 5^{1/2}*,
gyertyatartók és girandolok 6^{1/2},
krajczár grammja 119

DEUTSCH SIMON

ékszerésznél

Nagyvárad, Bémer-tér.

SZINHÁZ.

A Nemzeti Színház tagjai
Nagyváradon.

Nagyszalontán szoborban is megakarják örökíteni Arany János emlékét. A mozgalom vezetőinek sikerült megnyerni a budapesti Nemzeti Színház vezetőségét, hogy Nagyszalontán és Nagyváradon a Nemzeti Színház tagjai egy-egy színelőadást tartsanak a szobor alapja javára. Ez ügyben a tárgyalások már be vannak fejezve. A Nagyszalontán tervezett előadást elejtették, mert nem hiszik, hogy az a kívánt sikerrel járna, részint a megfelelő helyiség hiánya miatt. E helyett mindkét előadást Nagyváradon a Szigligeti-Színházban tartják meg, még pedig a jövő héten, június 17. és 18-án. Nagyvárad város tanácsa hajlandó e két napra a Szigligeti-Színházat átengedni. Nagyvárad város színtügyi bizottsága külföldben ma, csütörtökön délelőtt 11 órakor e tárgyban ülést tart a városház nagytermében.

IRODALOM.

•Tartsatok Bűnbánatot!• ezimmet okató imádságos könyvet adott ki a katolikus hívők számára Szokolszky Bertalan, szilvásujfalu (u. p. Kozma) plébános. A katolikus hívő mindent megtalál benne, amit a bűnbánat szentségéről tudnia kell. Egyszerű, világos nyelven mindent megmagyaráz benne a szerző, amit e tárgyban megmagyarázni szükséges: Főleg nagy gondot fordított a lelkiismeret megvizsgálására. Hogy pedig az egész ájtatosságot lehessen elvégezni, szintoly körülményesen beszél benne az Oltáriszentségről és vételéről, továbbá a búcsuról is. Az imádságokat is úgy írta meg, hogy a szükséges tudnivalót ezek is magukban foglalják. A katolikus hívők nagy lelki haszonnal forgathatják ezt az imádságos könyvet, mely az egyházi hatóság engedélyével finom velin papíron, 12 ivnyi terjedelemben, kötve jelent meg. Ara dúsan aranyozott vászonkötésben, vörös metszéssel 1 korona és 30 fillér. Elegáns chagrin-bőr-kötésben vörös metszéssel 2 korona. Puhá bőr-kötésben arany metszéssel 3 korona.

TAVIRATOK

Búcsuzás Szmracsányi püspöktől.

Szepesváralja, június 10. (Saj. t. t.) Szmracsányi Pál nagyváradai püspök szepesi kastélyában ma fogadta Szepesváralja város búcsutisztelgését. A küldöttséget Szilvássy Andor polgármester vezette a püspök elé, akinek megköszönte a város és lakossága iránt táplált jóindulatát és tapasztalt bőkezűségét és a lakosság fájdalmát tolmácsolta távozása felett. A püspök igen szívélyesen, megható meleg szavakban vett búcsut s üdvözlét küldötte a város lakosságának. Szmracsányi Pál püspök június 12-én és a következő napokon a papnövelde-

ben püspöki funkciókat végez s azután savnikai kastélyába megy nyári tartózkodásra.

A krízis tetőpontján.

Budapest, június 10. (Saj. tud. táv.)
A jelenlegi politikai helyzet tarthatatlansága mindjobban előtérbe lép. A legilletékesebb információk szerint okvetlen bekövetkezik a döntés. Ezzel már teljesen tisztában vannak, de a módozatra nézve még nem állapodtak meg. Vagy engednek a nemzet követelésének, — mert belátják, hogy nemcsak a 48-as pártról van szó — s ez esetben Széll Kálmán megmarad a kormány élén. Vagy nem tesznek engedményeket s új kormány jön, erőszakos eszközökkel. Azt hiszik, hogy itt gróf Tisza Istvánról van szó. A nyári szünet azonban minden körülmények között meg lesz.

Az engedékenységet Pietreich hadügy miniszter, Goluchovszky külügyminiszter és b. Fejérváry honvédel miniszter javasolják s ezen nézetben van a berlini udvar is. *Ő Felsége szintén azon a nézetben van, hogy engedjenek a nemzet követeléseinek*, ami által minden viszály el lenne hártva s a békés működést jó időre biztosítanak. De a trónörökös, a főherczegek és a vezérkar minden engedékenységet mereven elleneznek. Hogy a tervbe vett két megoldás közül melyik mellett lesz a döntés, sejtetni sem lehet még. Annyit mindannyian elismernek, hogy a válság elérte tetőpontját s minden további halogatás nagy veszéllyel fenyeget.

A quota-szerződés.

Bécs, június 10. (Saját tud. távir.)
A quota-bizottság mai ülésében elfogadott egy indítványt, a mely szerint a jelenlegi hányadnak megfelelőleg a quotát 1909. év végéig szerződésben biztosítják.

A katonai javaslatok ellen.

Hódmezővásárhely, jun. 10. (S. t. t.)
A mai közgyűlésen Endrey képviselő indítványára egyhangulag elhatározták, hogy Pestvármegye törvényhatóságának a katonai javaslatok ellen hozott határozatát lelkesedéssel támogatják s hasonló jelű feliratot intéznek a képviselőházhoz.

A kulturharez Franciaországban.

Nantes, június 10. A 11. hadtest parancsnoka vizsgálatot rendelt el Portier hadnagy ellen, a ki a Sables d'olonnei szerzetesek kiutasítása alkalmából a polgári hatóságoknak közbenjárásért való megkeresését megtagadta. (M. T. I.)

Szerb dalosok a királyi párnál.

Belgrád, jun. 9. Az itt idűző 800 szerb dalost ma a királyi palota parkjában testületileg bemutatták a királynak és királynőnek. A vendégek holnap elhagyják a fővárost. A tegnapi verseny-éneklésben a »Szlavónia« vukovári dalosegylet nyerte el a második és a pancsovai a harmadik díjat. (M. T. I.)

REGÉNY CSARNOK.

Sorsjáték.

Regény.

Irtta: Stella (Szöke Berta.)

12

— Oh ezt nem hiteti el velem, maga is nő és hű, szívesen veszi, ha udvarolnak.
— Sajnálom, hogy ilyen rossz véleményem van rólam, de majd, ha jobban megismer, meg fog győződni szavaim igazságáról; aztán ő nem is udvarol nekem.

— De hisz az még komolyabb dolog, mikor valaki nem mond köznap formásokat, hanem tettek által igyekszik magára vonni a választott figyelmét.

— Tudja mit kérem, beszéljünk másról, mi valószínűleg érdekesebb tárgyat is találhatunk ennél, különben nézze, micsoda remek négylevelű lóherét találtam és ilyen hirtelen, a mint letekintettem rögtön szemembe ötlött.

— No látja, ez is sokat bizonyít szavaim mellett.

— Nem értem.

— A mellett bizonyít u. i., hogy Tar sokat forgolódik maga körül, hogy szerencséje van a szerelemben.

— Igazán nem tudok róla és ha csakugyan úgy volna, majd teszek...

— Azt nem tilthatja meg senkinek, hogy tessék; úgy tudom, aztán maga ezt csak affektálja, minden leány szeret érzelmeket kelteni és igyekszik is arra.

— En csak abban fogok igyekezni érzelmeket ébreszteni, a ki iránt érezni fogok, kaczerkodás azonban nem fér össze a természetemmel.

— Mondja csak kérem, Tar nem lehetne ez az ember?

A leány hangos hahótára fakadt, olyan jóízűen nevetett, hogy a könnyei hullottak. Elképzelte, amint Tar gondosan kipódrött bajszszal eléje lép és egy tükör előtt betanult poseval mondja: »Szeretem Ont.«

— Bocssáson meg — mondá összeszedve virágait, melyeket a nagy nevetés közben elejtett — de nem tudtam visszatartani magam, olyan komikus volt.

— Mi?

— Az, a mit kérdezett. Különben olyanféle hiedelmet kelt bennem viselkedése, hogy talán megbízást kapott gondolataimat kifürkészni. Ez esetben megtagadok minden további feleletet.

Nemsokára visszatértek a társasághoz, hol nagy élénkség uralkodott, a lányok, asszonyok a tűz körül forgolódtak, a halat készítették el, az ebéd ideje már közeledett. Márta közjűk vegyült s tőle teihetőleg igyekezett segítségükre lenni. Bosszankodott a medikus tolakodó viselkedése fölött. Egészben véve igen kényelmetlenül érezte magát, Tar olyan szemeket vetett reá, mintha leten tudja mit követett volna el ellene. Alig várta az oly kellemesnek hitt kirándulás végét. Ebéd után a közeli várromot nézték meg. Mártának a meredek hegyi uton mindkét fiatal ember segítségére jött. Most egész kedélyesen beszélgettek, a délelőtti kellemetlen érzés csakhamar eloszlott és a fiatal emberek igyekezete egymást felülmúlni, nagyon mulattatta őt.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. június 10-én.

Magyar aranyjárdék 4	120.50
Magyar koronajárdék	91.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	99.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldterhermentesítési kötvény	99.25
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	200.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	156.—
Osztrák járdék papirban	100.10
Osztrák járdék papirban	100.10
Osztrák járdék aranyban	120.75
Osztrák korona járdék	100.75

Osztrák államsorsjegyek	153.—
Osztrák magyar bank részvény	16.30
Magyar hitelbankrészvény	729.—
Osztrák hitelintézet részvény	678.50
Páti vista	95.25
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.06
Németbirodalmi márka	117.25
Londoni vista	239.63
20 márkás arany	23.43

A szerkesztőnő felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Meghívás.

A Biharmegyei Kereskedelmi, Ipar-és Terményhitelbank 1903. évi június hó 27. napján délután 3 órakor saját üzleti helyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlésére

t. részvényeseit meghívja.

A közgyűlés tárgya:

Elhalálozás folytán egy igazgatósági tagnak és esetleg egy felügyelő bizottsági tagnak választása.

Nagyvárad, 1903. évi június 9 én.

Az igazgatóság.

Azon t. részvényesek kik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 12. §-a értelmében a közgyűlés napját megelőzőleg 1 hónappal nevékre irt részvényeiket le nem járt szelvényekkel legkésőbb a közgyűlés megelőzőleg 3 nappal a bank pénztáránál letenni szíveskedjenek.

230

Gazdasági gépek

és

peronospora fecskendők

javitását és helyreállítását jól, gyorsan és olcsón teljesíti a többszörösen kitüntetett

Rosenthal és Ehrlich
czég

1847-ben alapított

érczárú- és csengőgyára

Nagyváradon,

Szacsavay-utca, saját ház.

Ugyanott kaphatók:

a világhírű nagyváradai érczengők, gazdasági és iskolai harangok, szab. szivattyus-kutak. «PLUTO» viznélküli closettek és bármiféle érczárú.

Városi és vidéki telefon 251. sz.

Előpataki gyógyviz.

Főraktár: Bihar-, Békés- és Szilágymegye részére:

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor- és déligyümölcs-üzletében

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,
a Széchenyi szállodával szemben.

Az „Előpataki Gyógyviz” kitűnő sikerrel használtatik

1. A gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgöres, gyomorégésben, a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és szélzsábjában, hányásoknál.

2. Altesti vérbőségben, vérpangásban, aranyérbben s az ezzel járó rástör s kedélykór szokásos székrekedéseivel.

3. Máj- és lépdagatokban, az epe kivezető csöveinek hurutos bántalmainál, sárgaságban, epekövekben, a pozsgerj és váltólázakból származott lépdagoknál.

4. Fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hőszámzavaroknál, a görvélykór torpid alakjainál s különösen vérszegénységi állapotoknál.

5. A vesék és húgyhólyag hurutos bántalmainál, a kezdődő húgykő és fővénylerakódás eseteiben kitűnő húgysavoldó.

6. A méh idült tömüléseivel, dagainál, fehér folyás s rendetlen havazásnál.

7. A nemi részek gyengeségeiben.

8. Angolkórban egyáltalában gyermekeknél a szervezet ép és erős kifejlődését vas-és mész-tartalmánál fogva meglepően elősegíti.

Az előpataki ásványvizet nemcsak a betegek használják, egészséges embereknek is ültető italul szolgál s különösen borral vegyítve a háztartásnál általános használatban van. Ez idő szerint évente 1.000.000 palackon felül küldetik szét bel- és külföldre

Kapható: minden jelesebb fűszer-kereskedés-és vendéglőben.

AZ ELŐPATAKI GYÓGYFORRÁSOK KEZELŐSÉGE. 117

TELEFON 194.

TELEFON 194

GYŐRI SÁNDOR

gázerőre berendezett mű- és homoru köszörülő műhelye,

Nagyvárad, Kert-utca 1. sz.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy

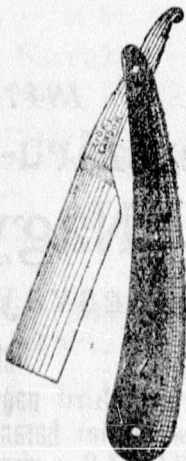
gázerőre berendezett

mű- és homoru köszörülő műhelyemet

Kert-utca 1. szám alá át helyeztem é azt a mai kor igényeinek teljesen megfelelően legmodernebbül felszereltem.

Minden ezakmába vágó munkálatok, u. m. ollók, tyukszemvágók, bértyvák és mindennemű kések tükörfényezésre pallérozása, valamint késműves munkák előállítására, a leglekiismeretesebb kidolgozás és árszámítás tekintetében a legolcsóbban állítatik elő.

Tisztelettel kérem a m. t. közönséget a saját érdekükben is, hogy óvakodjanak az utcái házaló köszörűsöktől, kik a munkát nevemben szedik össze köszörűltetni s azt továbbítják.

295

Kiváló tisztelettel

Győri Sándor.

Ö cs. és apost. kir. Felsőkének legfelső elhatározása folytán.
A polgári jótékony czélokra szánt

XXXV-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.397 nyereményt tartalmaz készpénzben 506.880 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedék kezekedik.

A huzás visszavonhatlanul 1903. évi június hó 18-án fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vordere Zollamts-strasse 7 sz. a továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytözsdékben, adó-, posta-, távirtda és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvők részére ingyen adatnak ki.

280

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

Első nagyváradai gyári festékraktár!

Telefon 441.

GALLOVITS I.

Telefon 441

NAGYVÁRAD, Nagy-Teleky-utca 532. sz.,
saját ház.

Legolcsóbb festékáru bevásárlási forrás.
Ajánl

száraz és olajbatört festékeket,
firnisz, butor és kocsilackot.

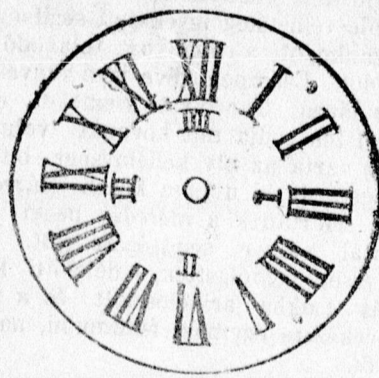
Bronzok, szobafestő és mázoló ecsetek és meszelők
nagy raktára. 272

Különösen nagy raktár szoba-padló lackokban.

A legujabb találmányu LINOLEUM padló-fénymázt van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmébe ajánlani, mely igen gyors száradásánál, fényességénél és tartósságánál fogva minden más padló-lackot fölülmul.

Számos kitüntetés!

Számos kitüntetés!

DADAY JOZSEF utóda

Mezey Dezső

műlakatos és toronyórás

Nagyvárad, Szent János-utca 320. sz.

Van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmét felhívni a mai kor igényeinek teljesen megfelelő és a legmodernebbül berendezett

műlakatos és toronyóra műhelyhelyiségemre,

hol több kiállításon kitüntetett szerkezetű TORONYÓRAIM vörös fémből készült főkerekekkel s a felhuzást könnyítő, a legcélszerűbb módon alkalmazható külön mozgó orsókkal s a súlyemelő cizkezett vassodronyokteleteket tartó vashengerekkel és ingaszabályozó csavarokkal vannak ellátva.

KÉSZ TORONYÓRAIMNAK jóállás felelősség mellett felállítását is elvállalom melyek pontos járásáért szavatolok.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

MEZEY DEZSŐ,
műlakatos és toronyórás.

216

Városi és vidéki telefon 251. sz.

Előpataki gyógyviz.

Főraktár: Bihar-, Békés- és Szilágy-megye részére:

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor- és déligyümölcs-üzletében

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA, a Széchenyi szállodával szemben.

Az „Előpataki Gyógyviz” kitűnő sikerrel használtatik

1. A gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgöres, gyomorégésben, a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és szélzsámban, hányásoknál.

2. Altesti vérbőségben, vérpangásban, aranyérbben s az ezzel járó rástikór s kedélykór szokásos székrekedéseivel.

3. Máj- és lépdegánatokban, az epe kivetető csöveinek hurutos bántalmánál, sárgaságban, epékövekben, a poszgerj és váltólázakból származott lépdegánoknál.

4. Fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hőszámzavaroknál, a görvélykór torpid alakjainál s különösen vérszegénységi állapotoknál.

5. A vesék és húgyhólyag hurutos bántalmánál, a kezdődő húgykő és fűvényszerakodás eseteiben kitűnő hűgysavoldó.

6. A méh idült tömüléseivel, dagainál, fehér folyás s rendetlen havazásnál.

7. A nemi részek gyengeségeiben.

8. Angolkórban egyáltalában gyermekeknek a szervezet ép és erős kifejlődését vas-és mész-tartalmánál fogva meglepően elősegíti.

Az előpataki ásványvizet nemcsak a betegek használják, egészséges embereknek is üdítő itallal szolgál s különösen borral vegyítve a háztartásnál általános használatban van. Ez idő szerint évente 1.000.000 palackon felül küldetik szét bel- és külföldre.

Kapható: minden jelesebb fűszer-kereskedés- és vendéglőben.

AZ ELŐPATAKI GYÓGYFORRÁSOK KEZELŐSÉGE.

117

TELEFON 194.

TELEFON 194

GYÖRI SÁNDOR

gázerőre berendezett mű- és homoru köszörülő műhelye,

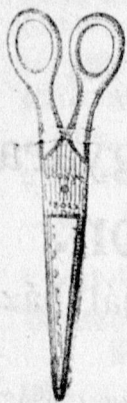
Nagyvárad, Kert-utca 1. sz.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy

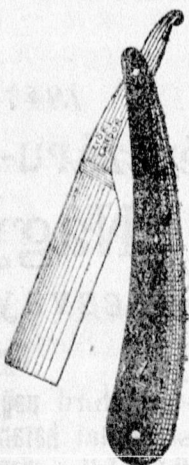
gázerőre berendezett

mű- és homoru köszörülő műhelyemet

Kert-utca 1. szám alá át helyeztem é azt a mai kor igényeinek teljesen megfelelően legmodernebbül felszereltem.

Minden szakmába vágó munkálatok, u. m. ollók, tyukszemvágók, beretvák és mindennemű lések tükörfenyésre pallérozása, valamint késműves munkák előállítása, a leglekiismeretesebb kidolgozás és árszámítás tekintetében a legolcsóbban állították elő.

Tisztelettel kérem a m. t. közönséget a saját érdekében is, hogy óvakodjanak az utcai házaló köszörűsöktől, kik a munkát nevében szedik össze köszörültetni s azt továbbítják.

295

Kiváló tisztelettel

Györi Sándor.

Ő cs. és apost. kir. Felsőlegének legfelső elhatározása folytán.
A polgári jótékony célokra szánt

XXXV-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.397 nyereményt tartalmaz készpénzben 506.880 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedék kezeskedik.

A húzás visszavonhatatlanul 1903. évi június hó 18-án fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vordere Zollamts-strasse 7 sz. a továbbá a lottógyűjtődékben, dohánytözsdekben, adó-, posta-, távirda és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

280

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

Első nagyváradai gyári festékraktár!

Telefon 441.

Telefon 441

GALLOVITS I.

NAGYVÁRAD, Nagy-Teleky-utca 532. sz., saját ház.

Legolcsóbb festékáru bevásárlási forrás.

Ajánl

száraz és olajbatört festékeket,

firnisz, butor és kocsilackot.

Bronzok, szobafestő és mázoló esetek és meszelők

nagy raktára.

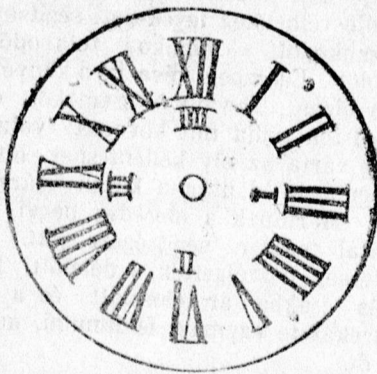
272

Különösen nagy raktár szoba-padló lackokban.

A legújabb találmányu LINOLEUM padló-fénymázt van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmébe ajánlani, mely igen gyors száradásánál, fényességénél és tartósságánál fogva minden más padló-lackot fölülmul.

Számos kitüntetés!

Számos kitüntetés!

DADAY JOZSEF utóda

Mezey Dezső

műlakatos és toronyórás

Nagyvárad, Szent János-utca 320. sz.

Van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmét felhívni a mai kor igényeinek teljesen megfelelő és a legmodernebbül berendezett

műlakatos és toronyóra műhelyhelyiségemre,

hol több kiállításon kitüntetett szerkezetű TORONYÓRAIM vörös fémből készült főkerekekkel s a felhuzást könnyítő, a legzöltszerűbb módon alkalmazható külön mozgó orsókkal s a súlyemelő czinkezett vassodronyköteleket tartó vashengerekkel és ingaszabályozó csavarokkal vannak ellátva.

KÉSZ TORONYÓRAIMNAK jótállás felelősség melletti felállítását is elvállalom melyek pontos járásáért szavatolok.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

MEZEY DEZSŐ,
műlakatos és toronyórás.

216

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 296

Nagyvárad, Zöldfa-utcza elején.

6255—1908. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város tanácsa ezennel közhírré teszi, miszerint az 1899. évi XXV. t.-cz. hatályba lépte folytán az 1903., 1904. s 1905. évekre a nagyvárad kir. Pénzügyigazgatóság által kivetett italmérési illeték ellen beadott felebbezések elbírálására illetékes italmérési illeték felszólamlási bizottság tárgyalását *f. évi június hó 15-ik* és következő napjain fogja a nagyvárad kir. Pénzügyigazgatóság tanácsstermében megtartani.

Erről azzal értesítettek az érdekeltek, miszerint a felebbezők a tárgyaláson személyesen megjelenhetnek, esetleg magukat megbízottjaik útján képviseltethetik, érveiket szóval is előadhatják s a határozat kihirdetésénél jelen lehetnek.

A határozat ellen az érdekelt felek, az esetben, ha a felszólamlási bizottság törvény ellenére járt volna el, a határozat kihirdetésétől számított 8 nap alatt írásban felebbezéssel élhetnek.

A tárgyaláson meg nem jelent feleket a határozatról a kir. Pénzügyigazgatóság írásban fogja értesíteni.

Nagyvárad város tanácsának 1903. évi június hó 8-án tartott üléséből.

Rimler Károly,
polgármester.

319

TÖRLESZTÉSES

jelzálog-kölcsönöket

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45

és 50 évi visszafizetésre fél éves részletekben, melyekben a kamat és a tőke törlesztése bennfoglaltatik, 500 koronától kezdve a legelőnyösebb feltételek mellett ad, esetleg drága kamatozású kölcsönöket convertál a

polgári takarékpénztár részvénytársaság
NAGYVÁRAD.

256

A várad-velencei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárnál. 307.

Egy
Kisededóvodai

teljes felszerelés

azonnal eladó.

Ugyanott egy jó karban lévő

zongora

jutányos árban eladó.

Bővebbet

Korona-utcza 21—250. sz. alatt.

Fontos az érdekelteknek tudni,

hogy míg egyéb fajta keserűvizekből egy egész pohárral szükségeltetik,

addig hathatós már fél pohár

IGMÁNDI

KESERŰ-VIZ.

Mint kitűnő étvágyat hozó természetes gyomortisztító és hashajtó. Amellett könnyen bevehető, mert ize nem émelygős, sós, hanem kellemes keserű.

Kapható mindenütt, úgy a forrástulajdonos:

SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerésznél KOMÁROMBAN, üvege 60 fillér.

Minőségileg kérik össze nem tévesztetni más olcsóbb fajta keserűvizekkel s beszerzésnél határozottan SCHMIDTHAUER-féle Igmándi viz kérendő.

Kapható helyben minden gyógyszertár és fűszerkereskedésben. 258

Export Amerika és Angolországba.

Telefon 418.

Kerületi képviselő: **Biró József.**

Telefon 418.

Első nagyváradai zálogház.

NAGYVÁRAD, KOSSUTH-UTCZA, a „Sas szálloda” kapujával szemben.

Pénzkölcsön 8⁰/₀-ra.

Értékpapírokra és sorsjegyekre 8⁰/₀-ra a legmagasabb előleget ad.

Már zálogban levő sorsjegyeket, vagy értékpapírokat kiváltunk és olcsóbb kamatra magasabb kölcsönt adunk és kívánatra napi árfolyamban azokat meg is vesszük.

Mindennemű ékszerekre, ipari és árucikkre a legkisebb összegtől a legmagasabbig legszolidabb feltételek mellett nyújt kölcsönt.

Visszafizetéseket a legkisebb részlettörlesztések mellett elfogadjuk; ugyancsak vidéki megbízásokat is elfogadjuk s azokat pontosan elintézzük.

Értékpapírok, sorsjegyek és ékszerek nagy tételeinél a legmesszebb menő kedvezmény biztosított.

Mindennemű ékszerek, arany láncok, arany órák, (különlegességek) gyűrűk s az ékszer szakba vágó mindenféle cikkek legelőnyösebb bevásárlási forrása.

Diskrét kölcsön ügyletek elintézésére a kapu alatti külön bejáratnál külön terem áll rendelkezésre.

273.

Tisztelettel:

ELSŐ NAGYVÁRADAI ZÁLOGHÁZ TULAJDONOSA:

KLEIN M. és FIA,

Nagyvárad, Kossuth-utcza, „Sas szálloda” kapujával szemben, földszinti helyiség.

Legelőnyösebb zálogház Nagyváradon.

Legelőnyösebb zálogház Nagyváradon.

Figyelem!

Az „Amerikai áruház” olcsó árakban utólérhetetlen!

Értesíteni kívánom a t. vevőközönséget, hogy az üzlet a régi helyiségbe **Fő utca (Bazár-épület)** lett visszahelyezve, a hol most a rövidáruval kapcsolatban

gyönyörű rőfös raktár lett berendezve

teljesen új, remek áruval melynek mekintése figyelmet érdemel

221.

Telefon-szám: 372.

Tisztelettel

AMERIKAI ÁRUHÁZ.

Távbeszélő: 67. sz.

KRUGSTEIN IZIDOR UTÓDA

Sü. göny cím: Rosenberg Izsó.

Rosenberg Izsó

építkezési anyagok, gazdasági cikkek és zsiradékok nagy raktára.
Nagyvárad, Kossuth-utca.

I-ső rendű **BEOCSINI** Portland-CEMENT.
I-ső rendű R o m á n -

EGERESI alabastrom és szobrász **GIPSZ.**

MENYEZET NÁDFONAT.

CEMENTLAPOK és **BETONCSÖVEK.**

CARBOLINEUM és **TINCTORAL**

megóvják a fát a korhadástól.

== **KÖ A G Y A G C S Ö V E K.** ==

Valódi ASZFALT FEDÉLLEMEZEK.

Aszfalt ELSZIGETELŐ lemezek.

== **Köszén-Kátrány.** ==

Gazdasági cikkek:

Kitűnő minőségű gép- és henger-olajok.

I-a **REPCZE-OLAJ** (égető-olaj).

Első rendű

250

TOVOTTE gépszir, kocsikenőcs és petroleum,
CARBOLSAV. **CREOLIN.**

ALAPITTATOTT: 1888 ban.

TELEFONSZÁM: 465.

Cement-, műkö-, beton- és aszfalt-ipar vállalat.

190

POLLÁK SAMU

Nagyvárad, Kert-utca 10. sz. || Kolozsvár, Szappan-utca 6. sz.

Állandóan készít: egyszerű cementlapot, sajtolt diszes **mozaiklapot**, csatorna-csőveket, lépcsőket, fedlapot, **esőviz-folyókát** és mindennemű **MŰKÖVET**, továbbá **SZABADALMAZOTT HORNÝOLT FEDÉLCSEREPET**, teljesen TŰZBIZTOS szabadalmazott **gipsztáblát** válaszfalak gyors előállítására.

Elvállal jótállás mellett:

nedves lakások gyökeres szárazzá tételét, mindennemű aszfaltozást, betonozást, terazzo-munkát művészi kivitelben.

Ajánkozik: járdák, szökő-kutak, csatornák, diszes fal és keramit-burkolatok, aszfaltparkezták stb. elkészítésére.

Költségvetés ingyen és bérmentve.